

Veiledning i omorganisering av andelsvannverk til samvirkeforetak

Norsk Vann Rapport

(Tidligere NORVAR-rapporter)

Det utgis 3 typer rapporter:

Rapportserie A:

Dette er de opprinnelige hovedrapportene. Dette kan være:

- Rapportering av prosjekter som er gjennomført innenfor organisasjonens eget prosjektsystem
- Rapportering av spleiselagsprosjekter hvor to eller flere andelseiere i Norsk Vann BA samarbeider for å løse felles utfordringer
- Rapportering av prosjekter som er gjennomført av andelseiere eller andre. Rapporten vil i slike tilfeller kunne være en ren kopi av originalrapporten eller noe bearbeidet

Fortløpende nummer xx-årstall

Rapportserie B:

Dette er en serie for «enklere» rapporter, for eksempel forprosjekter, som vil være grunnlag for videre prosjektvirksomhet mm.

Fortløpende nummer Bxx-årstall

Rapportserie C:

Dette er rapporter delfinansiert av Norsk Vann, men som er utgitt av andre.

Fortløpende nummer Cxx-årstall

Prosjektresultatene fra Norsk Vann Rapport (serie A og B) kan fritt benyttes internt i egen organisasjon. Når prosjektresultatene benyttes i skriftlig materiale, må kilde oppgis. Viderealg/formidling av resultatene utover dette er kun tillatt etter skriftlig avtale med Norsk Vann BA.

Norsk Vann har ikke ansvar for feil eller ufullstendigheter som måtte forekomme i rapporten og kan ikke stilles økonomisk eller på annen måte til ansvar for problemer som måtte oppstå som følge av bruk av rapporten.

Norsk Vann

Norsk Vann BA, Vangsvegen 143, 2321 Hamar
Tlf: 62 55 30 30 E-post: post@norskvann.no
www.norskvann.no

Forsidefoto: Jan Roger Aas. Bildet er av Årnes vannverk

Norsk Vann Rapport

Norsk Vann BA

Adresse: Vangsvegen 143, 2321 Hamar
Telefon: 62 55 30 30
E-post: post@norskvann.no
Internettadresse: norskvann.no

Rapportnummer: 186 - 2011
ISBN 978-82-414-0328-6 ISSN 1890-8993 (trykt utgave) ISSN 1890-9248 (elektronisk utg.)
Dato: 2. desember 2011
Antall sider (inkl. bilag): 49
Tilgjengelighet: Åpen: x Begrenset:

Rapportens tittel: Veiledning i omorganisering av andelsvannverk til samvirkeforetak	
Forfattere: May Rostad og Svein Aannestad, Kinei AS	
Ekstrakt: Som en følge av innføring av ny samvirkelov i 2008, må alle eksisterende andelsvannverk omorganiseres til samvirkeforetak innen 1.1.2013. For nyetablerte samvirkevannverk gjelder samvirkeloven fra fastsettelsestidspunktet. Rapporten viser hvordan prosessen med omdanning til samvirkeforetak kan foregå for å oppfylle lovens krav. Den inneholder konkrete forslag til gjennomføringsprosessen, hvilke valg som må gjøres med anbefalinger, samt mal og eksempler på vedtekter. Dette antas å kunne være til stor hjelp i forestående prosesser som andelsvannverkene må igjennom. Det er også innhentet og omtalt erfaringer fra flere andelsvannverk som har vært gjennom prosessen med omdanning til samvirkeforetak. Til rapporten er det vedlagt et eksempel på omfattende vedtekter og et eksempel på enkle vedtekter. Dette for å vise spennvidden i innhold og omfang og hvordan dette kan gjøres på ulike måter. Erfaringene fra de som har gjennomført den aktuelle prosessen, er at den kan gjennomføres på en nokså enkel måte. Ved å bruke denne rapporten med omtale av prosess, maler og eksempler håper Norsk Vann å bidra til enkle og rasjonelle prosesser som mange andelsvannverk er henvist til å gjennomføre i nærmeste fremtid	
Emneord, norske: Andelsvannverk Samvirkeforetak Vedtekter	Emneord, engelske: Subscriber owned waterworks Cooperatives Statutes

Forord

Det finnes om lag 500 private andelsvannverk i Norge som tilbyr vannforsyning til sine abonnenter i samsvar med statlige krav og i forståelse med kommunene. Samtidig finnes det en rekke mindre andelsvannverk som drives på dugnad av abonnentene og der kvaliteten på tjenestene kan variere mye.

Ny samvirkelov trådte i kraft fra 2008. Samvirkelovens regler vil komme til anvendelse på andelsvannverkens virksomhet. Dette innebærer at alle eksisterende andelsvannverk må omorganiseres til samvirkeforetak eller alternativt velge en annen organisasjonsmodell, som eksempelvis AS. Alle eksisterende vannverk organisert som andelslag plikter å tilpasse sine vedtekter til lovens krav innen 1.1.2013. For nyetablerte organisasjoner gjelder samvirkeloven fra fastsettelsestidspunktet.

Ved omorganisering av andelslag til samvirkeforetak er det nødvendig å fastsette bl.a. vedtekter og åpningsbalanse etter samvirkelovens bestemmelser. Det er videre nødvendig å opprette medlemsregister, oppnevne styre og eventuelt tilsette daglig leder, velge revisor mv.

På denne bakgrunn har Norsk Vann sett behovet for en konkret veiledning i hvordan man kan oppfylle kravene i samvirkeloven og tilby nødvendige maler/verktøy for dette arbeidet. Rapporten fra prosjektet vil være nyttig for både andelsvannverkene, abonnentene og kommunene, og sikre at omorganiseringen av andelsvannverk etter ny samvirkelov gjennomføres på en funksjonell og harmonisk måte. Veiledningen omfatter også etablering av nye vannverk som samvirkeforetak.

May Rostad i Kinei AS har vært engasjert som rådgiver for gjennomføring av prosjektet og er hovedforfatter av rapporten. Svein Aannestad i Kinei AS er medforfatter. Det understrekes at anbefalingene som er gitt i rapporten, ikke er behandlet prinsipielt i Norsk Vanns styrende organer.

Styringsgruppen for prosjektet har bestått av følgende personer:

- Carsten H. Barbøl, Kirkebygden og Ytre Enebakk Vannverk SA
- Rune Lejon, Tromsø kommune
- Asle Aasen, Multiconsult
- Guttorm Jakobsen, Advokatfirmaet Haavind AS
- Christen Ræstad, Sivilingeniør Christen Ræstad
- Trond Thoreid, Blaker Vannverk

Elin Riise har vært Norsk Vanns prosjektleder, og Toril Hofshagen i Norsk Vann har også bidratt med innspill til denne rapporten.

En referansegruppe har vært invitert til å komme med kommentarer og innspill til rapporten. Innspillene er tatt hensyn til i størst mulig grad. Følgene personer har bidratt i referansegruppen:

- Jan Roger Aas, Årnes Vannverk
- Dag Søvik, Rauma kommune
- Bjørn Støwer, Frosta Vassverk

Norsk Vann vil takke alle medvirkende for et godt samarbeid og gode innspill til prosjektet!

Hamar, 2. desember 2011

Elin Riise

Innholdsfortegnelse

Forord

Sammendrag

1. Innledning.....	6
1.1. Bakgrunn	6
1.2. Målsetting og målgruppe	6
1.3. Gjennomføringen av prosjektet	6
2. Kartlegging av erfaringer med omorganisering	7
2.1. Gjennomføring av undersøkelsen	7
2.1.1. Identifisere vannverk som er omorganisert til samvirkeforetak	7
2.1.2. Innhenting av informasjon og erfaringer	7
2.2. Resultatet fra undersøkelsen.....	8
2.3. Øvrige innspill og erfaringer.....	11
3. Regelverket	12
3.1. Eierskap og organisering av vannverk	12
3.2. Samvirkeoven	12
3.2.1. Historie og fakta om samvirke og samvirkeoven	12
3.2.2. Hva går loven ut på?	13
3.3. Når bør vannverk organiseres som samvirkeforetak.....	13
3.4. Skatteregler - skatteplikt.....	15
4. Omdanning av andelsvannverk til samvirkeforetak	17
4.1. Kartleggingsfasen.....	17
4.1.1. Betingelser for medlemskap	17
4.1.2. Egenkapital - andelsinnskudd - anleggsinnskudd - overskudd.....	18
4.1.3. Styling - medbestemmelse - oppløsning	20
4.1.4. Regnskap - revisjon	21
4.2. Planleggingsfasen.....	22
4.2.1. Vedtekter og åpningsbalanse	22
4.2.2. Lovens krav til vedtekter.....	22
4.3. Gjennomføringsfasen	23
4.3.1. Årsmøte - innkalling og vedtak av nye vedtekter	23
4.3.2. Registrering.....	23
5. Etablering av nye vannverk som samvirkeforetak	25
6. Vedlegg	26
Vedlegg 1: Mal for vedtekter med kommentarer.....	27
Vedlegg 2: Mal for stiftelsesdokument med kommentarer.....	33
Vedlegg 3: Vedtekter for Kirkebygden og Ytre Enebakk	35
Vedlegg 4: Vedtekter for Auma Vannverk SA	45

Sammendrag

Iverksetting av ny samvirkelov i 2008 innebærer at alle eksisterende andelsvannverk må omorganiseres til samvirkeforetak eller alternativt velge en annen organisasjonsmodell, som eksempelvis AS. Alle eksisterende vannverk organisert som andelslag plikter å tilpasse sine vedtekter til lovens krav innen 1.1.2013. For nyetablerte vannverk gjelder samvirkeloven fra stiftelsestidspunktet.

Denne rapporten viser hvordan prosessen med omdanning til samvirkeforetak kan og bør foregå for å oppfylle lovens krav. Rapporten inneholder konkrete forslag og maler som antas å være til stor hjelp i forestående prosesser som andelsvannverk må igjennom. Etablering av nye vannverk som samvirkeforetak er behandlet spesielt.

Proessen med å omdanne andelsvannverk til samvirkeforetak foreslås gjennomført i følgende tre faser:

Kartleggingsfasen innebærer å skaffe seg oversikt over status og regelverk og hva omdanning til samvirkeforetak innebærer av endringer i forhold til eksisterende forhold. Følgende forhold er omtalt:

- Betingelser for medlemskap
- Egenkapital – andelsinnskudd – anleggsinnskudd
- Styring – medbestemmelse – oppløsning
- Regnskap – revisjon - merverdiavgift

Planleggingsfasen innebærer å starte prosessen med å utarbeide vedtekter, vurdere åpningsbalanse samt behovet for registrering eller omregistrering i Brønnøysundregistrene. Følgende forhold er omtalt:

- Vedtekter og åpningsbalanse
- Lovens krav til vedtekter

Gjennomføringsfasen består av å ferdigstille og godkjenne vedtekter og registrere samvirket i Brønnøysundregistrene. Følgende forhold er omtalt:

- Årsmøte - innkalling og vedtak av nye vedtekter
- Registrering

Dersom det skal etableres et nytt vannverk, må samvirkeforetaket stiftes av de aktuelle medlemmene. Da er det krav til å holde et stiftelsesmøte, og det må utarbeides en stiftelsesprotokoll. Ellers vil prosessen med å utarbeide vedtekter med mer være lik som prosessen med omdanning av andelsvannverk til samvirkeforetak.

Som vedlegg til rapporten følger:

- Mal for vedtekter med kommentarer
- Mal for stiftelsesdokument med kommentarer
- Eksempel på omfattende og detaljerte vedtekter: Kirkebygden og Ytre Enebakk Vannverk SA
- Eksempel på enkle vedtekter: Rauma Vannverk SA

English summary

This report is published in Norwegian by Norwegian Water BA (Norsk Vann BA).

Address: Vangsvegen 143, N-2317 Hamar, Norway
Phone: + 47 62 55 30 30
E-mail: post@norskvann.no
Website: www.norwegian-water.no / www.norskvann.no

Report no: 186 - 2011
Report title: Guideline for reorganization subscriber owned waterworks to cooperatives
Date of issue: 2th of December 2011
Number of pages: 49

Keywords: Subscriber owned waterworks
Cooperatives
Statutes

Authors: May Rostad, Kinei AS
Svein Aannestad, Kinei AS

ISBN: 978-82-414-0328-6
ISSN 1504-9884 (printed edition)
ISSN 1890-8802 (electronic edition)

Summary:

As a result of the new law for cooperatives in 2008, all existing subscriber-owned waterworks must be reorganized to cooperatives within 01.01.2013.

This report shows how the process of conversion to cooperatives can be done to meet legal requirements. It contains specific proposals for the process of implementation, recommendations for the choices that must be made, as well as templates and examples of statutes.

It is also obtained and discussed experiences from several waterworks that have been through the process of conversion to cooperatives. The report has attached an example of comprehensive statutes and an example of simple statutes from these waterworks.

The experience of those who have completed the current process is that it can be implemented in a fairly simple way. Using this report with discussion of the process, templates and examples, Norwegian Water hopes to contribute to simple and rational processes.

1. Innledning

1.1. Bakgrunn

Ny samvirkelov trådte i kraft fra 2008. Lovens forarbeider legger til grunn at et selskap med begrenset ansvar som ikke er et AS, herunder andelslag, i utgangspunktet er å anse som et samvirkeforetak. Samvirkelovens regler vil derfor komme til anvendelse på andelsvannverkens virksomhet. Dette innebærer at alle eksisterende andelsvannverk må omorganiseres til samvirkeforetak. Fristen for omorganisering til samvirkeforetak er satt til 1.1.2013. For nyetablerte organisasjoner gjelder samvirkeloven fra fastsettelsestidspunktet.

1.2. Målsetting og målgruppe

Rapporten skal gi andelsvannverk konkret veiledning i hvordan man kan oppfylle kravene i samvirkeloven og tilby nødvendige maler og verktøy for arbeidet. Den vil være nyttig for både andelsvannverkene, abonnentene og kommunene og sikre at omorganiseringen av andelsvannverk etter ny samvirkelov gjennomføres på en funksjonell og harmonisk måte.

Samvirkeloven gir ikke svar på konkrete problemstillinger som andelsvannverk vil støte på i omstillingsarbeidet. En veiledning som gir anbefalinger for omorganiseringen, herunder maler for stiftelsesdokument, vedtekter mv., vil spare andelsvannverkene for både arbeid og kostnader.

Hovedformålet med veiledningen er å gi råd til andelsvannverkens prosess med å omorganisere til samvirkeforetak. Veiledningen omfatter også etablering av nye vannverk som samvirkeforetak.

1.3. Gjennomføringen av prosjektet

Hovedaktiviteten i prosjektet har vært:

- Kartlegging av erfaringer fra utvalgte vannverk som er omorganisert
- Innhenting av øvrige erfaringer
- Utarbeiding av veiledning til gjennomføring av omorganiseringen
- Rapportering

2. Kartlegging av erfaringer med omorganisering

2.1. Gjennomføring av undersøkelsen

2.1.1. Identifisere vannverk som er omorganisert til samvirkeforetak

Vannverksregisteret (VREG) ved Folkehelseinstituttet er et nasjonalt register med historiske data over vannverk (vannforsyningssystemer) som forsyner minst 50 personer eller minst 20 husstander/hytter. Vi har derfor benyttet data fra VREG (vannverkene rapporterer fra og med 2009 til Mattilsynets tilsynsregister MATS) supplert med data fra Brønnøysundregistrene.

MATS og VREG for årene fra 2006 til og med 2010 ble gjennomgått for å identifisere de private vannverkene som hadde endret organisasjonsform til samvirkeforetak i løpet av denne perioden. Ved utvelgelsen av aktuelle vannverk ble det bl.a. lagt vekt på følgende forhold:

Geografisk spredning (vannverk fra ulike fylker)

- Ulik størrelse
- Vannverk som i hovedsak forsyner fastboende
- Vannverk som i hovedsak forsyner hytter
- Vannverk som forsyner både fastboende og hytter
- Vannverk både i "by og land"
- Ulik organisasjonsform forut for endring til samvirkeforetak

Det ble plukket ut 14 vannverk som hadde skiftet organisasjonsform til samvirkeforetak i løpet av perioden 2006-2011. Gjennom VREG/MATS og nøkkelopplysninger fra Enhetsregistret i Brønnøysundregistrene, ble følgende informasjon om det enkelte vannverk registret:

- Vannverkets navn, adresse og kontaktperson
- Kommune der vannverket er lokalisert
- Organisasjonsform og eier

Hva vannverket forsyner fordelt på:

- Antall fastboende personer
- Antall husstander
- Antall hytter
- Maks antall personer

2.1.2. Innhenting av informasjon og erfaringer

De 14 vannverkene ble kontaktet både på telefon og via e-post med forespørsel om følgende opplysninger:

- Stiftelsesdokument
- Vedtekter
- Sammensetning av styre
- Prinsippene som ble lagt til grunn for fastsettelse av åpningsbalanse
- Hvilke øvrige konsekvenser av formell og praktisk art innebar omorganiseringen til samvirkeforetak for vannverket (medlemsregister, daglig leder, revisor m.m.)?
- Evt. tips og råd til andre som skal gjennomføre en tilsvarende prosess

Når det gjelder stiftelsesdokumenter, vedtekter med mer ba vi om kopier av disse, helst i elektronisk form. Vi ønsket også kommentarer og erfaringer på de øvrige kulepunktene.

2.2. Resultatet fra undersøkelsen

Av de 14 vannverkene som ble forespurt, viste det seg vanskelig å få svar fra alle. Følgende 5 vannverk har bidratt med dokumenter og erfaringer:

- Kirkebygden og Ytre Enebakk Vannverk SA
- Trysilfjell Utmarkslag SA
- Auma Vannverk SA
- Mosvik Vannverk SA
- Tresfjord Vassverk SA

I tillegg er det innhentet informasjon om Flateby Vannverk SA fra internett.

Kirkebygden og Ytre Enebakk Vannverk SA

- Vannverket forsyner 5.600 innbyggere og 80 hytter i Enebakk kommune i Akershus
- Nye vedtekter vedtatt på årsmøtet 30.03.2011
- 5 styremedlemmer, som alle er andelseiere
- Andelskapital kr. 1.000 pr. medlem
- Vannverket drives etter non-profit prinsippet (samme som selvkost)
- Vedtektene fastslår at det ikke skal deles ut utbytte til medlemmene ved oppløsning av vannverket. Det skal i en slik situasjon avklares om kommunen vil overta selskapets anlegg, rettigheter og forpliktelser
- Regnskapsmessige prinsipper ved overgang til skatteplikt er enda ikke avklart

Enebakk kommune har ikke kommunal vannforsyning. Kommunens innbyggere får vann fra Kirkebygden og Ytre Enebakk Vannverk og fra Flateby Vannverk. Kirkebygden og Ytre Enebakk Vannverk har overtatt kommunalt ledningsnett vederlagsfritt for å ha det fulle ansvaret for vannforsyningen i vannverkets forsyningsområde.

Trysilfjell Utmarkslag SA

- Vannverket forsyner 1.000 hytter i Trysil i Hedmark
- Stiftet 1971, tilpasset seg forslag til ny samvirkelov da denne forelå som forslag i 2002
- Ingen endringer av vedtekter etter ny samvirkelov av 2008
- Punkter i vedtektene som burde vært endret i forhold til samvirkeloven, men som de ikke har fått tilslutning til:
 - Antall stemmer: I forhold til samhandling og ikke 1 medlem= 1 stemme
 - Styremedlemmer: De største medlemmene kan utpeke 2 av 5 styremedlemmer
 - I utgangspunktet skal ingen medlemmer ha såkalte særretter
- To av fem styremedlemmer er eksterne (ikke medlemmer)
- Ingen prinsipper for åpningsbalanse ved stiftelsen i 1971

Auma Vannverk SA

- Vannverket forsyner 70 innbyggere og en del hytter i Tynset kommune i Hedmark
- Etablert 1951
- 32 andelseiere: Bolighus, hytter gårdsbruk og næringsmiddelproduksjon
- Samlet investering i vannverket er kr. 3 mill., årlig driftsbudsjett kr. 150.000,-
- Stor opprustning av vannverket i 1990- årene:
"Det har aldri vært aktuelt for Auma Vannverk BA å be kommunene (Tynset eller Alvdal) om å overta vannverket vårt. Til det er det for mye verdier som er lagt ned – verdier av en kvalitet som skal holde ca 50 år til. Det dreier seg om moderne hovedledninger, koblingskummer, pumper, høydebassenger m.m."
- Foresto prosessen med nye vedtekter tilpasset samvirkeloven i egen regi - brukte internett som kilde og veiviser
- Styret er valgt blant andelseierne, ingen eksterne styremedlemmer
- God og tett dialog med kommunen, som også er andelseier
- Det ble bare endret selskapsform fra BA til SA. Åpningsbalansen fulgte med fra den gamle organisasjonsformen
- Har etablert et formelt andelseierregister - hver andelseier har betalt inn kr 50,- som står på egen konto. Rentene tilfaller foretaket
- Styreleder er daglig leder, men de har en teknisk sjef i en svært liten deltidsstilling (med døgnskategorisk "vakt"-ordning). Det meste arbeidet er på dugnad
- Evt. tips og råd til andre som skal gjennomføre en tilsvarende prosess:
"Sett i gang – dette er enkelt og greit"

Mosvik Vannverk SA

- Vannverket forsyner 470 innbyggere og 190 hytter i Mosvik kommune i Sør-Trøndelag
- Ingen store endringer ved overgang til SA
- Kommunen kunne ikke lenger føre regnskapet, da SA krever autorisert regnskapsfører
- Vannverket driftes av Mosvik kommune, inngått formell avtale om dette
- Mosvik og Inderøy kommune skal slås sammen fra 1.1.2012. Skal inngås ny driftsavtale med den sammenslåtte kommunen

Tresfjord Vannverk SA

- Vannverket forsyner 600 innbyggere og 225 hytter i Vestnes kommune i Møre og Romsdal
- Styret laget forslag til nye vedtekter sammen med revisor
- Hvert enkelt medlem måtte registreres med navn, adresse og personnummer
- Har også gjennomført en avklaringsprosess med skatteetaten vedr. skatteplikten

Flateby Vannverk SA

(Informasjonen er hentet fra nettet)

- Vannverket forsyner ca 4000 innbyggere og 50 hytter i Enebakk kommune i Akershus
- I tillegg til vedtekter er det utarbeidet utfølgende bestemmelser:
 - Standard bestemmelser om anleggskapital og vannavgift
 - Bestemmelser om tilknytning til hovedledningssystemet og standard leveringsbestemmelser

Oppsummering av erfaringer ved omorganisering til samvirkeforetak

- Bortsett fra ett vannverk, som fortsatt mangler noen tilpasninger for å oppfylle samvirkelovens bestemmelser, fremstår det som omorganiseringen til samvirkeforetak har foregått på en enkel måte uten store problemer
- Vannverkene har dels forestått prosessen med omorganisering til samvirke i egen regi med bruk av internett som kilde og veiviser, mens andre har engasjert advokat, revisor eller annen konsulentttjeneste for å bistå i arbeidet
- Andelskapitalen pr. medlem er satt lavt
- Lite fokus på åpningsbalanse, som oftest settes denne lik hva den var før omorganiseringen
- Et vannverk opplyser at overgangen har medført at de ikke lenger kan bruke kommunen som regnskapsfører
- Andelsvannverkernes skatteplikt er ny, og flere av vannverkene har ikke fått avklart med skatteetaten hva dette eksakt innebærer
- Ulike holdninger til forhold som kommunal overtakelse, samarbeid med kommunen og hvordan verdier i vannverket skal fordeles ved ev. oppløsning av samvirkeforetaket
- Styret velges i hovedsak blant medlemmene. Bare ett av de undersøkte vannverkene hadde eksterne styremedlemmer (to av fem)
- Vedtektenes kompleksitet varierer mye. De minste vannverkene har enkle vedtekter, mens de større har mer omfattende bestemmelser. Det varierer om gebyrregelverk og utdyping av abonnementsvilkår er en del av vedtektene eller om det er utarbeidet som separate dokumenter

Vedlegg 3 og 4 viser eksempler på vedtekter som er godkjent av Brønnøysundregistrene iht. den nye samvirkeloven:

- Vedlegg 3 viser vedtektene til Kirkebygden og Ytre Enebakk Vannverk, som eksempel på relativt omfattende vedtekter
- Vedlegg 4 viser vedtektene for Auma Vannverk, som er enklere

2.3. Øvrige innspill og erfaringer

Samvirkesenteret og Norges Vel har laget en håndbok for etablering av samvirkeforetak. Hele veiledningen kan lastes ned på www.samvirke.org. Her finnes det også elektroniske maler for vedtekter. Vi har benyttet dette som et viktig grunnlag for anbefalingene i denne rapporten.

I tillegg har styringsgruppens medlemmer omfattende erfaringer og kompetanse på området, som dels er spilt inn på styringsgruppemøtene, dels som skriftlige innspill.

Rapporten har også vært på høring i en referansegruppe, som har bidratt med innspill og synspunkter.

3. Regelverket

3.1. Eierskap og organisering av vannverk

Det finnes i prinsippet følgende tre typer vannverk:

- Vannverk eid av kommuner (kommunale og interkommunale vannverk)
- Vannverk eid av abonnentene i fellesskap (andelslag/samvirkeforetak mv.)
- Vannverk eid av andre enn kommuner eller abonnenter (eksempelvis industribedrift med egen vannverk eller aksjeselskap med ulike eiere = private vannverk)

Ny samvirkelov trådte i kraft fra 2008. I lovens forarbeider er det lagt til grunn at et selskap med begrenset ansvar som ikke er et AS, herunder andelslag, er å anse som et samvirkeforetak. Samvirkelovens regler vil derfor komme til anvendelse på andelsvannverkenes virksomhet. Dette innebærer at alle eksisterende andelsvannverk må omorganiseres til samvirkeforetak.

Regjeringen fremmet 24. juni 2011 et lovforslag til Stortinget som skal sikre dagens kommunale eierskap til vann- og avløpsanlegg, herunder at andelslagsmodellen tillates videreført: Prop. 136 L (2010 – 2011) *Lov om kommunale vass- og avløpsanlegg*.

Lovforslagets § 1 gir hovedregelen om at alle nye vann- og avløpsanlegg skal være eid av kommuner og at overdragelse av eksisterende vann- og avløpsanlegg kun kan skje til kommuner. Lovforslagets § 2 sikrer imidlertid at vann- og avløpsanlegg organisert som andelslag fortsatt vil kunne være en akseptert løsning på linje med kommunalt eierskap.

Lovforslaget er i skrivende stund til behandling i Stortinget, med ventet sluttbehandling ved årsskiftet 2011/2012.

3.2. Samvirkeloven

3.2.1. Historie og fakta om samvirke og samvirkeloven

Samvirkeforetakene i Norge har sine forløpere i laug og bygdebrannkasser allerede på 1500-1600-tallet. Rausjødalen Meieri i Østerdalen, etablert i 1856, regnes som det første samvirkemeieriet i Norge og Nord-Europa. Stortinget vedtok 31. mai 2007 Norges første alminnelige lov om samvirkeforetak.

Samvirke som organisasjonsform har et klart særpreg som skiller den fra andre organisasjonsformer. Dette særpreget er knyttet både til formål, eierforhold og strukturerings- og samhandlingsprinsipper. Samvirke er en frivillig sammenslutning med formål å tjene brukernes interesser gjennom felleseid økonomisk virksomhet. Det er brukerne som er eiere. Virksomheten styres etter demokratiske prinsipper. Samvirke har trekk både fra aksjeselskaps- og foreningsformen, men skiller seg likevel klart fra begge disse organisasjonsformene.

Hva er et samvirkeforetak:

- En sammenslutning som har til hovedformål å fremme medlemmenes *økonomiske* interesser gjennom deres deltakelse i virksomheten som kjøpere eller tilbydere av varer eller tjenester

- Virksomhetens avkastning, bortsett fra en normal forrentning av innskutt kapital, blir enten stående i virksomheten eller fordelt blant medlemmene på grunnlag av deres andel i omsetningen
- Samvirke er den dominerende organisasjonsformen innenfor for eksempel forbrukersamvirket, landbrukssamvirket, fiskerisamvirket og boligsamvirket og skal nå også anvendes for abonnenteide vannverk

Økonomiske interesser omfatter mer enn *ervert til formål* i skatteloven § 2-32 (1) og tilhørende utdyping i lignings ABC om skattefrie institusjoner pkt. 2.1. I NOU 2006:6 (Lov om samvirkeforetak) skriver utvalget under pkt. 24.4.3. at "*Begrepet økonomisk skal her forstås i vid forstand. Formålet med begrepet er å avgrense i forhold til de ideelle foreningene, og det skal ikke legges mer i begrepet enn det dette formålet tilsier.*" Det vises for øvrig til kapittel 3.4 om skatteregler og skatteplikt.

3.2.2. Hva går loven ut på?

Loven er preseptorisk, dvs. ufravikelig, med mindre noe annet særskilt er fastsatt i samvirkeloven eller følger av sammenhengen, jf. samvirkeloven § 2. For nyetablerte organisasjoner gjelder samvirkeloven fra fastsettelsestidspunktet.

- Loven bygger på samvirkeprinsippene vedtatt av den Internasjonale Kooperative Alliansen
- Stiftelse av samvirkeforetak bygger på en tanke om at det skal være enkelt og billig å stifte nye samvirkeforetak og det er ikke krav til en bestemt minstekapital
- Reglene om medlemskap styrker samvirkeprinsippet om frivillig og åpent medlemskap
- Loven bygger på at kapitaloppbyggingen primært skal skje gjennom innskudd fra medlemmene, tilbakeholding av årsoverskudd, spareordninger for medlemmene og lånekapital. Loven tar utgangspunkt i prinsippet "ett medlem, én stemme"
- Reglene om oppløsning og avvikling av samvirkeforetak er utformet etter mønster av de tilsvarende reglene i aksjeloven, men med nødvendige tilpasninger til samvirkeformen

Ved omorganisering av andelslag til samvirkeforetak, er det nødvendig å fastsette bl.a. vedtekter og åpningsbalanse. Det er videre nødvendig å opprette medlemsregister, oppnevne styre og eventuelt daglig leder, revisor mv.

3.3. Når bør vannverk organiseres som samvirkeforetak

Alle vannverk som i dag er organisert som andelslag må omorganiseres til samvirkeforetak. Vannverk som ikke formelt er organisert som andelslag, må vurdere om virksomheten omfattes av loven og at de derfor må organiseres som samvirkeforetak for å ivareta medlemmenes interesser samt drive på en forsvarlig måte.

Samvirkeloven § 8 stiller krav om at det minst må være to personer for å stifte et samvirkeforetak og at det alltid må ha minst to medlemmer. For øvrig er det ingen eksplisitte krav i forhold til størrelse for når samvirkeforetak skal anvendes.

Mindre vannverk uten formell organisering må vurdere om det er nødvendig å organisere seg som samvirkeforetak. Samvirkeloven § 1 bruker begrepet "samanslutning" for å

avgrense mot de løsere samarbeidsformene som kan være aktuelt for små vannverk som ikke opererer som egne rettssubjekt. Etter forarbeidene til loven må flere personer utøve en virksomhet rettet mot et felles mål, og virksomheten må ha et visst omfang og varighet. Noen få enkeltstående transaksjoner eller oppdrag er normalt ikke tilstrekkelig, men må ses i sammenheng med kravet til varighet. Betydelig varighet kan redusere kravet til omfang. I tvilstilfelle tas det hensyn til hvordan deltakerne har organisert aktiviteten, eksempelvis om det er opprettet en egen administrasjon, tilsatt personell, disponerer egne lokaler og driftsmidler o.a. I forarbeidene til samvirkeoven, i NOU 2002:6, kapittel 35, står det følgende om begrepet sammenslutning:

"Definisjonen stiller krav om at det må foreligge en «sammenslutning». I dette ligger at flere personer må utøve en virksomhet rettet mot et felles mål, og at denne virksomheten har et visst omfang og en viss varighet. Realiseringen av formålet må skje gjennom en form for fellesaktivitet, og ikke ved at deltakerne utveksler sine ytelser seg i mellom.

I sammenslutningsbegrepet ligger det for det første en avgrensning mot løsere samarbeidsformer som ikke kan sies å utgjøre noe rettsforhold. Det kan f.eks. være noen venner eller kollegaer som skal anskaffe samme produkt, og som går sammen for å oppnå en kvantumsrabatt. Eller det kan være noen familier som leilighetsvis passer hverandres barn.

For det andre må det avgrenses mot rene samarbeidsavtaler som ikke innebærer etablering av et rettsfellesskap. Begrepet «samvirkeforetak» omfatter ikke tilfeller hvor et samarbeid skjer på grunnlag av avtale mellom selvstendige rettssubjekter, uten at det er stiftet noe selskap eller en annen rettslig enhet til å utføre samarbeidet. Om noen næringsdrivende går til innkjøp av maskiner eller utstyr som de skal eie i fellesskap, foreligger det som utgangspunkt ikke noe samvirkeforetak, men et tingsrettslig sameie. Dersom de derimot oppretter en fellesenhet som skal stå for innkjøp og videresalg av produktene, vil det foreligge et samvirkeforetak forutsatt at lovens øvrige vilkår er oppfylt. Dersom noen privatpersoner går sammen om å etablere et tippelag, må det antas at det normalt vil være tale om et avtalebasert samarbeid som ikke innebærer etablering av et rettsfellesskap. Etter omstendighetene kan det imidlertid stille seg annerledes, avhengig av bl.a. virksomhetens omfang og varighet og om medlemmene kontraherer med en fellesenhet. Utvalget antar at det i praksis ikke vil være særlig problematisk å skille mellom tilfeller hvor samarbeidet skjer gjennom en sammenslutning og tilfeller hvor det er tale om et rent avtalebasert samarbeid. Dette skyldes at samhandlingskriteriet (jf. nedenfor) stiller krav om at medlemmene kontraherer med samvirkeforetaket. Samhandlingskriteriet vil ikke være oppfylt dersom omsetningen av varer eller tjenester skjer direkte i forhold til en utenforstående kontraktspart. I slike tilfeller vil det dermed ikke foreligge noe samvirkeforetak.

For at det skal foreligge en sammenslutning, må det foreligge en aktivitet eller et handlingskompleks av et visst omfang og en viss varighet. Virksomhetsbegrepet innenfor selskapsretten og skatte- og avgiftsretten kan her gi veiledning. I praksis blir det stilt beskjedne krav til både omfang og varighet. En enkeltstående transaksjon eller et enkeltstående oppdrag vil imidlertid ikke være tilstrekkelig. Kravene til omfang og varighet må ses i sammenheng: Betydelig varighet kan redusere kravet til omfang, likesom betydelig omfang kan det for kravet til varighet. Formålet med fellesaktiviteten vil ofte indikere hvor omfattende og permanent man tar sikte på at samarbeidet skal være. Dersom formålet er å forsyne deltakerne med vann eller elektrisitet, ligger det i sakens natur at aktiviteten må ha forholdsvis stort omfang og lang varighet. Er formålet derimot å dekke deltakernes behov for en vare eller tjeneste gjennom en engangsløseleveranse, peker det klart i retning av at det ikke foreligger noen sammenslutning i lovens forstand. I tvilstilfeller kan det ha betydning hvordan deltakerne har organisert aktivitetene, f.eks. om det er opprettet en egen administrasjon, om det er ansatt personell, om fellesenheten disponerer egne lokaler og driftsmidler mv."

Dersom vannverket trenger å ta opp lån til investeringer, vil långiver vurdere det som en fordel med formalisert organisering, eventuelt sette det som en forutsetning for å innvilge lån. Også leverandører av varer og utstyr kan stille krav om formell organisering og registrering av hensyn til betalingssikkerhet ol. Likeledes vil det være krav om organisering og registrering i ulike registre bl.a. ut fra omsetning (Merverdiavgiftsmanntallet) og om det er fast ansatte (Arbeidsgiverdelen av Arbeidsgiver-/arbeidstakerregisteret), se for øvrig nærmere omtale i kapittel 5.3.2 Registrering. Det er uklart ut fra lovens forarbeider hvor eksakt grensen vil bli trukket. Mye av grensedragningen vil i praksis bli foretatt av enhetsregisteret som gjennom sin praksis for å tildele organisasjonsnummer i stor grad vil kunne styre dette. Bankene setter som krav for å opprette en bankkonto for styreformann eller forretningsfører at enheten blir registrert i enhetsregisteret. Enhetsregisteret vil dermed for praktiske formål også reelt føre en kontroll med om det er tale om et samvirkeforetak eller ikke, stille krav om innsendelse av vedtekter etc. som vilkår for å bli registrert. Se nærmere det som er skrevet om dette i rapporten under pkt. 4.3.2.

Organisering som samvirkeforetak medfører formaliteter, arbeid og kostnader. Samarbeidspartnere som eier et mindre vannforsyningsanlegg i fellesskap, må vurdere om de kan klare seg med å inngå tinglyste avtaler som sikrer eiernes rettigheter og plikter uten å organisere det som samvirkeforetak. Antall deltakere i fellesskapet vil ofte være uten avgjørende betydning, fordi virksomheten kan være svært enkel og lettdrevet selv med et stort antall hytter eller hus tilknyttet. Et utgangspunkt for diskusjonen kan være om virksomheten har fast ansatte (krever ikke registrering i Arbeidsgiverdelen av Arbeidsgiver-/arbeidstakerregisteret) og/eller har en omsetning under kr. 50.000 (krever ikke registrering i Merverdiavgiftsmanntallet).

3.4. Skatteregler - skatteplikt

Som det er gjort rede for i regelverket for samvirkeforetak, skal organisasjonsformen velges for frivillige sammenslutninger med formål å tjene brukernes interesser gjennom felleseid økonomisk virksomhet. Det er brukerne som er eiere.

Tidligere har det vært normal praksis i Skatteetatens å anse andelsvannverk som fritatt for skatteplikt iht. skatteloven § 2-32 (1), da de tjener allmennyttige formål og ikke har erverv til formål. I 2010 endret Skatteetaten sin tidligere praksis overfor flere andelsvannverk, og påla disse skatteplikt. Skattedirektoratets begrunnelse var at private andelsvannverk fremmer andelseiernes privatøkonomiske interesser når de sørger for vannforsyning til andelseierne.

Dette har ført til en forskjellsbehandling av de som får levert vann fra et andelsvannverk i forhold til abonnenter ved kommunalt eide vannverk. Det urimelige i denne forskjellsbehandlingen blir satt på spissen i tilfeller der kommunen både er andelseier ved et andelsvannverk i tillegg til å ha kommunale vannverk for andre deler av kommunen. I slike tilfeller blir abonnentene ved kommunens egne vannverk ikke berørt av skattlegging, mens de kommunale abonnentene ved andelsvannverket blir berørt av skattlegging.

Andelsvannverkene har normalt samme finansieringsmodell som de kommunale vannverkene. I stiftelsesdokumenter og vedtekter for andelsvannverkene kan det legges til grunn at det ikke skal tas ut overskudd, at gebyrene skal dekke nødvendige kostnader med tjenesten og at det kan bygges opp et visst utjevningsfond for å kunne motvirke større endringer i gebyret fra år til år. En skattlegging umuliggjør slik fondsoppbygging og vil medføre en uønsket finansieringsmodell ved andelsvannverkene, ved at alle nødvendige investeringer må dekkes inn samme år og vil gi store gebyrsvingninger fra år til år for abonnentene.

Gjennom vedtak av 3. mai 2008 ba Stortinget Regjeringen legge frem forslag til endring i lovverket som sikrer at vann- og avløpsanleggene i Norge forblir heleid av det offentlige. Stortinget presiserte at lovforslaget skulle behandle abonnenteide andelsvannverk som en fortsatt akseptabel organisatorisk modell på linje med kommunalt eide vannverk. Lovforslaget Prop. 136 L (2010-2011) *Lov om kommunale vass- og avløpsanlegg* er nå til behandling i Stortinget.

Norsk Vann har bedt Stortinget vurdere om den urimelige skattleggingen av andelsvannverk kan stoppes, forutsatt at de driver på non-profit basis slik de kommunale vannverkene gjør. Skattleggingen gir en usaklig forskjellsbehandling av andelseiere ved andelsvannverk i forhold til abonnenter ved kommunale vannverk, samt forårsaker frustrasjon, økt byråkrati og en rekke klagesaker.

Anbefaling som følge av skatteregler

Selv om abonnenteide vannverk ikke er underlagt de samme regler for selvkost som kommunale vannverk, anbefales det at selvkostregimet legges til grunn også for vannverk organisert som andelslag eller samvirkeforetak.

Investeringer kan finansieres ved egenkapital, lån eller en blanding av disse. Ved låneopptak vil långiver generelt stille krav om egenkapital, eventuelt kommunal garanti. Det er imidlertid ingen grunn for vannverk organisert som samvirkeforetak, til å bygge opp større egenkapital enn det som er nødvendig i forbindelse med investeringer.

Skatteplikt innebærer ikke at man automatisk må betale skatt. Skatteplikt har som konsekvens at man har plikt til å levere selvangivelse. Hvis det ikke foreligger et regnskapsmessig overskudd, blir det heller ingen skatt å betale. Andelsvannverk som er organisert som samvirkeforetak og som legger selvkostregime til grunn for sin virksomhet, skal ikke gå med overskudd. Kommunale vannverk skal i henhold til reglene for selvkost, gå i regnskapsmessig balanse innenfor en 3-5 årsperiode. Et eventuelt overskudd ett regnskapsår avsettes på selvkostfond og kan disponeres for dekning av eventuelt underskudd påfølgende år. Dersom det planlegges større investeringer som gjør at gebyrinntektene må økes, kan vannverket sette opp gebyrene i forkant av den reelle kostnadsøkningen og sette av det regnskapsmessige overskuddet på selvkostfond. Etter hvert som kostnadene reelt øker, skal de avsatte midlene på selvkostfondet dekke det regnskapsmessige underskuddet slik at selvkostfondet går i null. På denne måten gjøres gebyrøkningen gradvis over flere år. Formålet med selvkostfondet er altså å utjevne svingninger i gebyrene for abonnentene, ikke å bygge opp egenkapital.

Dersom samvirkeforetak gjør det samme, må det betales skatt av det regnskapsmessige overskuddet som avsettes på fond. Generelt gjelder at virksomheter som drives etter selvkostprinsippet, skal ha en egenkapital lik null. Dette under forutsetning av at anleggsverdien er lik gjelden (lånevilkår tilnærmet lik rente og avskrivningsvilkårene).

4. Omdanning av andelsvannverk til samvirkeforetak

Samvirkesenteret og Norges Vel har laget en håndbok for etablering av samvirkeforetak. Vi har i denne rapporten valgt å benytte denne som grunnlag for veiledningen til andelsvannverkene for omdanning til samvirkeforetak.

Siden det kan være aktuelt å etablere nye vannverk som samvirkeforetak, omfatter veiledningen også et kapittel om forskjellen mellom omdanning og nyetablering.

Proessen med å omdanne andelsvannverk til samvirkeforetak foreslås gjennomført i følgende tre faser:

Kartleggingsfasen innebærer å skaffe seg oversikt over status og regelverk og hva omdanning til samvirkeforetak innebærer av endringer i forhold til eksisterende forhold.

Planleggingsfasen innebærer å starte prosessen med å utarbeide vedtekter, vurdere åpningsbalanse samt behovet for registrering eller omregistrering i Brønnøysundregistrene.

Gjennomføringsfasen består av å ferdigstille og godkjenne vedtekter og registrere samvirket i Brønnøysundregistrene.

De neste kapitlene gir veiledning for viktige forhold vannverket må ta stilling til i disse tre fasene. Først følger en omtale av temaene basert på håndboken fra Samvirkesenteret og Norges Vel, deretter gis det anbefalinger til vannverkene i kursiv tekst.

4.1. Kartleggingsfasen

4.1.1. Betingelser for medlemskap

I tråd med samvirkeprinsippene, har samvirkeforetak i utgangspunktet frivillig og åpent medlemskap for alle som kan dra nytte av virksomheten. Samvirkeloven § 14 sier at det enkelte samvirkeforetak i sine vedtekter kan sette betingelser for å bli og å være medlem så langt det er saklig grunn for det. Saklig grunn kan f.eks. være manglende forutsetninger for samhandling med foretaket, f.eks. kompetanse eller type virksomhet, eller det kan gjelde nødvendige begrensninger på antall medlemmer ut fra geografi, kapasitet, konsesjoner eller løyver. Ingen kan imidlertid stenges ute på grunn av f.eks. rase, religion eller kjønn.

Medlemmer i samvirkeforetak må godta definerte rettigheter og plikter, slik de framgår av samvirkeloven og eventuelle tilleggsbestemmelser i vedtektene. Eventuelle vedtektsfestede plikter må imidlertid ikke innskrenke medlemmenes grunnleggende rettigheter etter loven.

I samvirkeforetak har deltakerne etter samvirkeloven § 3 (1) begrenset ansvar, det vil si at de overfor foretakskreditorene bare svarer for verdien av innskutt andelskapital eller aksjekapital. Begrenset ansvar innebærer større oversikt over den risiko en tar, og begrenset ansvar er å foretrekke hvis en ønsker å skjerme privat eiendom og eiendeler

Anbefaling for medlemskap

Medlemskap i samvirkevannverk bør begrenses til bare å omfatte eiendommer som får vann fra vannverket.

4.1.2. Egenkapital - andelsinnskudd – anleggsinnskudd - overskudd

Egenkapital

Mens et aksjeselskap har krav om minimum kr 100.000 i aksjekapital, uansett virksomhetens innhold, omfang og risiko, er det ikke noe tilsvarende krav for samvirkeforetak. Samvirkeloven stiller heller ingen spesifikke krav til den etterfølgende kapitaldannelsen.

Forsvarlig egenkapital

Samvirkeloven § 25 (1) sier at et samvirkeforetak alltid skal ha en egenkapital som er forsvarlig ut fra virksomhetens omfang og risiko.

Egenkapitalens betydning

Nesten uansett virksomhet er det behov for en viss egenkapital som buffer og sikkerhet for den daglige driften og som grunnlag for videreutvikling av virksomheten. Banker og andre private eller offentlige finansieringsinstitusjoner vil være opptatt av egenkapitalens størrelse ut fra krav til sikkerhet for å gi lån, tilskudd eller garantier.

Oppbygging av egenkapital

Oppbygging av egenkapital i samvirkeforetak skjer primært gjennom tilbakeholdelse av årsoverskuddet. Mens aksjeselskap kan hente inn ny kapital gjennom emisjoner til eksisterende eller nye aksjonærer, må samvirkeforetak bruke av overskuddet for egenkapitaloppbygging. Manglende mulighet for innhenting av ekstern kapital må imidlertid sees opp mot den kontroll som medlemmene av samvirkeforetaket til enhver tid har ved at de ikke har eksterne investorer.

Anbefaling for egenkapital

Størrelsen på egenkapitalen henger nøye sammen med behovet for låneopptak i samvirkevannverket. Dersom det er behov for betydelige investeringer som i hovedsak skal finansieres med låneopptak, vil långiver/kreditor som oftest stille krav til størrelsen på egenkapitalen. I tillegg til egenkapital, vil også verdien av selve vannverket danne grunnlag for långivers sikkerhet. Generelt er det ingen grunn til å ha en høyere egenkapital i samvirkevannverket enn det en eventuell långiver krever.

For samvirkevannverk som driver et non-profitt prinsipp som innebærer at det ikke skal bygges opp egenkapital, vil sikkerhet for lån være knyttet til anleggenes verdi samt sikkerhet for inntekter gjennom gebyrene som medlemmene betaler. Kommunal lånegaranti må eventuelt erstatte manglende egenkapital, eventuelt at medlemmene personlig garanterer for lånene (noe som ikke anbefales).

Nødvendig egenkapital bør bygges opp via årlige overskudd og/eller ved anleggsinnskudd fra medlemmene ved behov for konkrete investeringer. Innbetaling av anleggsinnskudd vil redusere behovet for låneopptak og vil bidra til å øke egenkapital og sikkerhet ved låneopptak. Siden samvirkeforetakene er skattepliktige og slik at eventuelle driftsoverskudd blir skattlagt, bør vannverket drive mest mulig i samsvar med selvkostprinsippet.

Andelsinnskudd

Det er ikke noe absolutt krav i samvirkeforetak at medlemmene skal betale andelsinnskudd. Samvirkeloven § 10 nr. 4 slår fast at vedtektene skal inneholde bestemmelser om størrelsen på *eventuelle* andelsinnskudd, om de skal forrentes og om de skal tilbakebetales ved utmelding.

Andelsinnskuddets størrelse

Det er opp til medlemmene å fastsette størrelsen på eventuelle andelsinnskudd i vedtektene. Sentrale spørsmål er blant annet omfanget av virksomheten, kravet til samlet egenkapital og hvor stor del andelskapitalen i tilfelle bør utgjøre av den samlede egenkapitalen. Hvor mange medlemmer har foretaket, og hvor mange er det å fordele behovet for samlet andelskapital på? Tradisjonelt har andelsinnskuddene i norske samvirkeforetak vært relativt lave, ofte bare et symbolsk beløp. Dette varierer imidlertid fra foretak til foretak, og i enkelte tilfeller kan det være behov for at stifterne skyter inn større beløp for at virksomheten skal bli en realitet.

Kan andelene omsettes

Hovedregelen i samvirkeoven § 20 (1) er at medlemskap i samvirkeforetak ikke kan gå over til nytt medlem. Unntaket er medlemskap knyttet til fast eiendom og som vil gjelde for samvirkevannverk. Andelsinnskuddet forrentes ikke med mindre det er fastslått i vedtektene.

Prinsipper for kapitalavkastning

I et samvirkeforetak har kapitalavkastning liten betydning og tillegges liten vekt hos medlemmene. Ifølge samvirkeoven § 10 nr. 4 er det opp til foretaket selv å bestemme om andelsinnskuddene skal forrentes. Hvis så er tilfelle, kan rentesatsen være maksimalt tre prosentpoeng over renten på statsobligasjoner med fem års løpetid, jf. samvirkeoven § 30 (1).

Anbefaling for andelsinnskudd

Innhentede erfaringer fra omdanning av andelsvannverk til samvirkeforetak viser at andelsinnskuddene generelt settes lavt, som oftest kr. 1000,-. Generelt anbefales det at andelsinnskuddene settes lavt og at de ikke forrentes. Nødvendig egenkapital og kapital for investeringer og drift skaffes på andre måter.

Anleggsinnskudd

Samvirkevannverket kan ha behov for å kreve innskudd fra medlemmene utover andelsinnskuddet, for å sikre tilstrekkelig egenkapital ved f.eks. investeringer. En forutsetning for dette er imidlertid skriftlig samtykke fra hvert enkelt medlem, jf. samvirkeoven § 3 (2). Hvis innskuddsplikten fulgte av vedtektene i andelsvannverket og det var en etablert praksis for å innbetale anleggsinnskudd, vil dette trolig kunne videreføres i vedtektene til samvirkevannverket, uten at det foreligger eksplisitte samtykker fra hvert enkelt medlem. Vedtektene må i så fall angi det øvre taket for innskuddsplikten.

Kravet til samtykke gjelder uansett for nye medlemmer etter at omorganiseringen er gjennomført, og i alle tilfeller fra 1.1.2013.

Dersom det øvre taket for innskuddsplikten viser seg å være satt for lavt, må samvirkevannverket enten innhente nye samtykker fra medlemmene eller foreta en vedtektsendring. Det følger at samvirkeoven § 3 tredje ledd jf. § 54 andre og tredje ledd at en slik endring krever 4/5 flertall.

Anbefaling for anleggsinnskudd

Det anbefales å innhente skriftlige samtykker fra samtlige medlemmer som muliggjør praktisering av anleggsinnskudd for delfinansiering av investeringer. Samtykket må angi et øvre tak for innskuddsplikten. Anleggsinnskudd vil redusere behovet for lån, vil gi sikkerhet for lån samt gi vannverket egenkapital uten å måtte bygge opp overskudd over år, noe som vil komme i konflikt med non-profit prinsippet. Eventuelle overskudd vil også kunne bli beskattet.

Disponering av overskudd

I et samvirkeforetak kan en del av årsoverskuddet gå til utbetaling til medlemmene på basis av det enkelte medlems samhandling med foretaket, f.eks. kjøp, salg eller arbeidete timer. Samvirkeloven inneholder bestemmelser om hvordan årsoverskuddet kan anvendes, jfr. samvirkeloven §§ 26 – 31. Vedtektene må fastsette bestemmelser for håndtering av eventuelle overskudd.

Anbefaling for disponering av overskudd

Vannprisen bør ikke være så høy at det gir overskudd, utover det som er nødvendig til egenkapitaloppbygging for å få lån, ev. avsetning til finansiering av investeringer og vannverkets videre drift. Det blir dermed ikke aktuelt å fordele og utbetale overskudd til medlemmene. Utbetaling av overskudd til medlemmene er ikke aktuelt i et samvirkevannverk som driver etter non-profit prinsipper.

4.1.3. Styring – medbestemmelse - oppløsning

Prinsipper for styring og medbestemmelse

Et grunnprinsipp i samvirkeforetak er at alle medlemmer skal behandles likt og ha samme innflytelse. Hovedregelen er derfor at hvert medlem har én stemme i årsmøtet, uansett størrelsen på eventuelle andelsinnskudd.

Foretaket kan imidlertid i vedtektene bestemme at medlemmene skal ha ulikt stemmetall, men bare hvis antall stemmer er basert på omfanget av den enkeltes samhandling med foretaket, ikke på innskutt kapital.

Tilbakebetaling av andelsinnskudd ved oppløsning

Samvirkeloven slår i § 135 (3) fast at medlemmene har rett til å få utbetalt andelsinnskudd og eventuelt inntestående på medlemskapitalkonti dersom det er midler i foretaket etter at alle forpliktelser er dekket. Vedtektene kan imidlertid inneholde bestemmelser om at andelsinnskudd og inntestående på medlemskapital-konti ikke skal tilbakebetales ved oppløsning.

Anvendelse av nettoformuen ved oppløsning av foretaket

Også ved oppløsning av et samvirkeforetak kommer samvirkeprinsippet til uttrykk. Et samvirkeforetak kan vedtektsfeste at nettoformuen skal fordeles på medlemmene, eventuelt også tidligere medlemmer, på bakgrunn av deres omsetning med foretaket de siste fem år. Vedtektene kan fastsette en annen tidsperiode, men ikke kortere enn ett år. En eventuell fordeling av nettoformuen på medlemmene ved oppløsning må vedtektsfestes, jf. samvirkeloven §§ 10 og 135 (5). Alternativet er at nettoformuen tilfaller samvirkeformål eller allmennnyttige formål.

Anbefaling for styring, medbestemmelse og oppløsning

Det anbefales at vannverkene legger til grunn lovens grunnprinsipper om styring og medbestemmelse, dvs. at alle medlemmer behandles likt.

Ved oppløsning av foretaket pga. kommunal overtakelse eller ved endring til vannforsyning fra kommunalt nett, foregår det vanligvis en prosess mellom samvirkevannverket og kommunen. De økonomiske forholdene vil variere fra tilfelle til tilfelle. For nærmere beskrivelse og anbefaling henvises det til veiledning gitt av Norsk Vann i rapport 187/2011 "Kommunal overtakelse av vannverk organisert som andelslag eller samvirkeforetak."

Det anbefales at verken andelsinnskudd eller nettoformue tas ut og tilbakebetales ved oppløsningen av vannverket, men inngår i det økonomiske oppgjøret ved overgang til kommunal vannforsyning. Den vanligste situasjonen er at det er behov for investeringer for å sikre en tilfredsstillende vannforsyning, og tilgjengelige midler bør benyttes til dette. Grunnlaget for et slikt råd, er at medlemskapet er betinget av at eiendommen er tilknyttet vannverket. Dette innebærer at det ikke er mulig å "melde seg ut" med mindre den aktuelle eiendommen "opphører" og frakoples vannverket, noe som fremstår som et veldig teoretisk tilfelle.

4.1.4. Regnskap – revisjon

Et samvirkeforetak med salgsinntekter under to millioner kroner har ikke regnskapsplikt etter regnskapsloven. Et samvirkeforetak med samlede driftsinntekter under fem millioner kroner har ikke revisjonsplikt etter revisorloven.

Samvirkeforetak med salgsinntekter lavere enn to millioner kroner er imidlertid bokføringspliktig hvis de leverer næringsoppgave etter ligningsloven eller merverdiavgiftsoppgave etter merverdiavgiftsloven. Det vil i praksis si de aller fleste foretak.

I et ansvarlig selskap er det revisjonsplikt om antall deltakere er over fem eller/og omsetningen passerer fem millioner kroner.

For detaljert informasjon, se

- Regnskapsloven, § 1-2, om regnskapspliktige
- Lov om bokføring (bokføringsloven), § 2 om bokføringspliktige
- Ligningsloven § 4-4: Vedlegg til selvangivelse (om næringsoppgave)

Anbefaling for regnskap

Sentralt i regnskapsføring og dermed årsresultat er valg av avskrivningstid. For vannverk organisert som samvirkeforetak som skal føre regnskap iht. regnskapsloven, foreligger det ikke spesifikke avskrivningsregler. For å få en sammenlignbar beregning av kostnader og verdier som i kommunale vannverk, anbefales det at samvirkevannverkene benytter de samme avskrivningsreglene som i den kommunale selvkostberegningen:

- Netto investeringer benyttes som avskrivningsgrunnlag, dvs. anskaffelseskostnad fratrukket ev. private anleggstilskudd
- Følgende avskrivningstider skal legges til grunn og som er gitt i "Forskrift om årsregnskap og årsberetninger" § 8:
 - 5 år: EDB-utstyr, kontormaskiner og lignende
 - 10 år: Anleggsmaskiner, maskiner, inventar og utstyr, verktøy og transportmidler og lignende
 - 20 år: Tekniske anlegg (VAR), renseanlegg, pumpestasjoner
 - 40 år: Ledningsnett
 - 50 år: Lagerbygg, administrasjonsbygg

Det kan legges til grunn en kortere avskrivningsperiode for det enkelte anleggsmiddel, dersom det er åpenbart at den økonomiske levetiden til anleggsmidlet er kortere enn de fastsatte avskrivningsperiodene.

Avskrivningene skal starte senest året etter at anleggsmidlet er anskaffet eller tatt i bruk av virksomheten.

4.2. Planleggingsfasen

Når en har fått oversikt over hva omdanning eller ev. etablering av et samvirkeforetak innebærer, går en over i planleggingsfasen. Det vil si forberedelser til formell etablering/omdanning, herunder stiftelse og registrering av foretaket i tråd med gjeldende lover og regler.

I forbindelse med kartleggingsfasen, har de som skal delta i samarbeidet sannsynligvis kommet langt i bevisstgjøring om hva de skal samarbeide om og på hvilken måte. Ved omdanning av eksisterende vannverk er det vannverkets styre som er ansvarlig for gjennomføring av planleggingen, ev. med bistand fra ekstern rådgiver.

Ved etablering av et nytt vannverk, og hvis antall deltakere er stort, kan det lønne seg å oppnevne et interimsstyre som får ansvar for framdriften i planleggingsarbeidet. Det vil omfatte utarbeidelse av utkast til vedtekter, tilrettelegging for eventuell åpningsbalanse og planlegging av stiftelsesmøtet.

4.2.1. Vedtekter og åpningsbalanse

Vedtekter

Det kan være en fordel å bruke standardiserte dokumenter for vedtekter som et utgangspunkt, men det er viktig at en bruker nødvendig tid for å tilpasse dokumentene til egne ønsker og behov innen lovens rammer. Erfaringene viser at det er bedre å bruke ekstra tid på arbeid med vedtekter og avtaler i planleggingen, framfor å måtte ta tak i eventuelle uklarheter og misforståelser på et senere tidspunkt.

Vedtektene skal være ferdig utarbeidet for behandling og godkjenning i forkant av årsmøtet som skal vedta vedtektene. Vedtektene skal legges ved årsmøtevedtaket og fortelle både nåværende og kommende medlemmer, offentlige myndigheter og f.eks. kreditorer, hva slags virksomhet foretaket driver og hvordan samarbeidet er organisert.

Åpningsbalanse

For andelsvannverk som skal omorganiseres til samvirkeforetak må det settes opp en åpningsbalanse som tilsvarer vannverkets bokførte verdier på omorganiserings-tidspunktet og som utgjør vannverkets gebyrgrunnlag.

Åpningsbalansen signeres samtidig med endring av vedtektene på årsmøtet.

4.2.2. Lovens krav til vedtekter

Alle samvirkeforetak skal ha juridisk bindende vedtekter som regulerer virksomheten. Vedtektene skal være i samsvar med samvirkeloven. Vedtektene er det viktigste dokumentet for informasjon om foretakets formål, innhold og organisering.

Samvirkeloven § 10 inneholder minimumskrav til vedtekter:

1. Foretakets navn
2. Kommunen der foretaket har sitt forretningskontor
3. Hva slags virksomhet foretaket skal drive
4. Størrelsen på eventuelle andelsinnskudd, om de skal forrentes og om de skal betales tilbake ved utmelding
5. Om det skal betales medlemskontingent
6. Hvordan årsoverskuddet skal kunne anvendes
7. Antall eller det laveste og høyeste antall styremedlemmer
8. Hvilke saker som skal opp på årsmøtet
9. Hvordan nettoformuen skal fordeles ved oppløsning

Som oftest bør vedtektene være noe mer omfattende, avhengig av hvilke bestemmelser det enkelte foretak mener det er behov for. For vannverk vil følgende forhold være aktuelle:

- Eventuelle vilkår for medlemskap, dvs. at alle medlemmer skal være vannabonnenter, jf. samvirkeloven § 14
- Medlemmenes rettigheter og plikter, jf. §§ 15 og 16
- Eventuelt krav til innbetaling av anleggsinnskudd og rammene for dette
- Strengere flertallskrav ved vedtektsendringer enn lovens krav om 2/3, jf. § 54
- Eventuell annen valgperiode for styremedlemmene enn lovens mal, jf. § 70
- Eventuelt strengere flertallskrav ved oppløsning, jf. § 127

Vedtektene bør være tydelige og presise, samtidig som for detaljerte eller strenge vedtekter kan begrense fleksibilitet og videre utviklingsmuligheter for virksomheten.

Vedtektene må ikke være i strid med ufravikelige regler i loven. Dette gjelder for eksempel vedtektsbestemmelser som innskrenker medlemmenes lovfestede rettigheter (stemmerett, økonomiske rettigheter mv.).

Mal for utarbeiding av vedtekter, utarbeidet av Samvirkesenteret og Norges Vel og tilpasset vannverk gjennom dette prosjektet, er vist i vedlegg 1. Disse standardvedtektene dekker lovens minimumskrav. Opprinnelig mal for standardvedtekter for samvirkeforetak kan lastes ned fra www.samvirke.org.

I tillegg er det vist eksempler på vedtekter for et stort og et lite vannverk i vedlegg 3 og vedlegg 4.

4.3. Gjennomføringsfasen

4.3.1. Årsmøte - innkalling og vedtak av nye vedtekter

Vannverkets styre er ansvarlig for planlegging og gjennomføring av omdanningen, herunder utforming av nye vedtekter. Vedtektene må behandles på årsmøte. Innkalling til årsmøte vedlagt forslag til vedtekter må gjøres iht. krav i andelsvannverkets gjeldende vedtekter. For at de nye vedtektene skal vedtas kreves det flertall iht. kravene i de gjeldende vedtektene for vedtektsendringer.

4.3.2. Registrering

Ved omdanning av andelsvannverk til samvirkeforetak, må vannverket melde endringer til Brønnøysundregistrene. Avhengig av om vannverket er registrert tidligere, skal det gjøres registrering eller endring av registrerte data om vannverket.

Brønnøysundregistrene består av Enhetsregisteret og flere tilknyttede registre. Alle registreringsenheter, bl.a. samvirkeforetak, selskaper, foreninger og stiftelser, må registreres i Enhetsregisteret før de eventuelt kan registreres i et tilknyttet register. Som tilknyttet register regnes:

- Foretaksregisteret
- Merverdiavgiftsmanntallet
- Arbeidsgiverdelen av Arbeidsgiver-/arbeidstakerregisteret
- Stiftelsesregisteret
- Statistisk sentralbyrås Bedrifts- og foretaksregister
- Skattemanntallet for etterskuddspliktige

Enhetsregisteret

Ved innføring i Enhetsregisteret får hver enhet tildelt et organisasjonsnummer. Dette er enhetens "personnummer" og fungerer som dens identifikasjonsnummer. Dette skal brukes også i de andre registrene. Registrering i Enhetsregisteret er gratis.

Registreringen skjer på blankett BR 1010 B "Samordnet registermelding". Sammen med denne følger en veiledning. Skjemaet gir opplysninger som formidles videre til de registrene hvor enheten skal registreres. Riktig og fullstendig utfylling gir raskere behandling. Følg veiledningen, pass på at alle vedlegg følger med og at adressen for foretaket er riktig. Mange tilbakesendinger skyldes at meldingene er mangelfulle på disse punktene. Det er også utarbeidet en huskeliste til hjelp ved registrering. Vedtektene og stiftelsesprotokollen skal følge som vedlegg. Det er viktig at det nyttes formelt riktige vedtekter som blir godkjent ved registrering.

Blanketten kan bestilles fra Brønnøysundregistrene, Enhetsregistret eller lastes ned fra www.brreg.no. På nettstedet finner en også annen nyttig informasjon.

Merverdiavgiftsmanntallet

Når omsetningen i en virksomhet overstiger kr 50.000 i løpet av 12 måneder, skal virksomheten registreres i merverdiavgiftsmanntallet. Melding kan sendes sammen med blanketten "Samordnet registermelding" til Brønnøysundregistrene. Skjemaet følger som tillegg til "Samordnet (eller samordnet, jf linjen over?) registermelding", Del 2. Nærmere informasjon og nødvendige skjemaer fås ved fylkesskattekontoret eller kan lastes ned fra www.brreg.no.

Hva oppnås med registrering

Etter samvirkeoven § 12 (3) er som nevnt registrering i Foretaksregisteret en forutsetning for at stiftelsen ikke skal falle bort. Registrering er også en forutsetning for at vannverket skal få en generell adgang til å erverve rettigheter og pådra seg forpliktelser overfor tredjepersoner, jf. samvirkeoven § 13 første ledd.

Gjennom registrering i Enhetsregisteret får navnet på vannverket firmaværn. Dette innebærer at vannverkets navn ikke kan brukes av andre. Vannverket får firmaattest som inneholder nøkkelopplysninger om foretaket. Denne tjener som legitimasjon i mange sammenhenger. Dette gjelder bl.a. overfor långivere, toll- og avgiftsmyndigheter og tinglysningsmyndigheter. Organisasjonsnummeret er oppgitt på firmaattesten. Det identifiserer vannverket og er nøkkelen til opplysninger som er lagret i Brønnøysundregistrene. Opplysningene i Foretaksregisteret er offentlige. Alle har anledning til å få opplysninger om registrerte foretak.

Enkelte grossistfirma selger bare til kunder som er registrert. Registrering gir sikkerhet for at ansvarsforholdet i et selskap får full virkning i forhold til kreditorene. Flere låneinstitusjoner krever registrering for å få lån med pant i eiendeler, og registrering er ofte en forutsetning for å få kassakreditt.

Hva koster det å registrere

For samvirkeforetak koster førstegangsregistrering i Foretaksregisteret følgende (2011):

- Elektronisk: Kr. 5.320
- På papir: Kr. 6.382
- Endringer som skal kunngjøres: Kr. 2.127
- Andre endringer: Gratis

5. Etablering av nye vannverk som samvirkeforetak

Dersom det skal etableres et nytt vannverk, må samvirkeforetaket stiftes av de aktuelle medlemmene. Da er det krav til å holde et stiftelsesmøte, og det må utarbeides en stiftelsesprotokoll. Ellers vil prosessen med å utarbeide vedtekter være lik prosessen med omdanning som beskrevet i kapittel 4.

For den nærmere utforming av vedtekter og åpningsbalanse, henvises det til kap. 4.2.1 – Vedtekter og åpningsbalanse – samt kap. 4.2.2 – Lovens krav til vedtekter.

Ei arbeidsgruppe, eventuelt et eget interimstyre, som har planlagt stiftelsen av vannverket, sender ut innkalling med saksliste sammen med vedtekter og eventuelt andre dokumenter til alle potensielle stiftere. Dette må skje i god tid før møtet.

En valgt møteleder leder møtet. Det er viktig at sakslisten inneholder alle nødvendige punkter i samsvar med samvirkelovens krav til stiftelsesprosess, stiftelsesdokument og nødvendige vedlegg til dette. Det skal utarbeides stiftelsesdokument som alle stifterne daterer og signerer.

Ved registrering i Brønnøysundregistrene, jf. kap. 4.3.2, får vannverket sitt organisasjonsnummer.

Stiftelsesdokument kan lastes ned fra www.samvirke.org og er vist i vedlegg 2 i en tilpasset versjon.

Eksempel på saksliste for et stiftelsesmøte:

1. Godkjenning av innkalling
2. Valg av møteleder og referent
3. Godkjenning av saksliste
4. Gjennomgang av organisasjonsform, formål og vedtekter
5. Drøfting av økonomiske forhold, herunder størrelsen av andelskapital, antatte etablerings- og driftskostnader mv.
6. Vedtak om stiftelse av foretaket
7. Vedtak om navn
8. Tegning av medlemskap
9. Fastsettelse av andelskapital
10. Fastsettelse av vedtekter for foretaket
11. Valg av leder
12. Valg av styremedlemmer og varamedlemmer
13. Valg av revisor
14. Godkjenning av stiftelsesdokumentet

Åpningsbalanse

Hvis noen av medlemmene skal bidra med tingsinnskudd, f.eks. bygninger, maskiner eller andre eiendeler, må medlemmene sette opp, datere og signere en åpningsbalanse, jf. samvirkeloven § 11. Tingsinnskudd skal vurderes til virkelig verdi på dagen for åpningsbalansen dersom det ikke følger av regnskapslovens regler at innskuddet skal føres til balanseførte verdier.

6. Vedlegg

Vedlegg 1: Mal for vedtekter med kommentarer

Standardmal kan lastes ned fra www.samorg.org

Vedlegg 2: Mal for stiftelsesdokument med kommentarer

Standardmal kan lastes ned fra www.samorg.org

Vedlegg 3: Vedtekter for Kirkebygden og Ytre Enebakk Vannverk SA

Vedlegg 4: Vedtekter for Auma Vannverk SA

VEDLEGG 1

Mal på vedtekter for samvirkeforetak med veiledning

Nedenfor presenteres en veiledning for utarbeiding av vedtekter med utgangspunkt i lovens minimumskrav. For enkelhets skyld er det satt inn kommentarer med henvisning til de relevante paragrafene i samvirkeloven, slik at det skal være enkelt å finne fram til utfyllende bestemmelser. Veiledningen er basert på Samvirkесenteret og Norges Vels veiledning om etablering av samvirkeforetak og tilpasset for vannverk.

Vedtekter for SA

§ 1. Foretaksnavn

..... SA, heretter kalt vannverket, er et samvirkeforetak. Medlemmene hefter ikke overfor kreditorene for vannverkets forpliktelser.

Kommentar:

Denne paragrafen fastsetter vannverkets navn. Legg merke til at foretaksnavnet til et samvirkeforetak skal inneholde forkortelsen SA.

§ 2. Forretningssted

Vannverket har sitt forretningskontor ikommune.

§ 3. Virksomhet og formål

Vannverkets formål er å sørge for en vannforsyningstjeneste til medlemmene, som tilfredsstiller drikkevannsforskriftens krav.

Vannverkets forsyningsområde er... og naturlig tilgrensende områder...

Vannverket selger i tillegg vann til..... (andre enn egne medlemmer, for eksempel andre vannverk eller slokkevann til bruk hos medlemmene ved brann).

..... Vannverk SA drives etter non-profit prinsippet med allmennyttig formål som basis.

Kommentar:

Formålsparagrafen er viktig, da den forteller både medlemmer, potensielle medlemmer og eksterne kontakter hva slags virksomhet vannverket driver, og hvordan medlemmenes interesser skal oppfylles.

Det anbefales å bruke tid på å drøfte og formulere formålsparagrafen, da det gir innsikt i og forståelse for hva samarbeidet skal omfatte og hvordan de skal samarbeide. En klar og presis formålsparagraf gir også tydelige signaler til framtidige medlemmer om hva som kan oppnås gjennom medlemskap i samvirkeforetaket og hvilke rettigheter og plikter det enkelte medlem har. Den er også viktig for tolkningen av de øvrige vedtektene. Det kan være et poeng å ikke gjøre formålsparagrafen så snever at en framtidig utvikling av virksomheten krever vedtektsendring.

§ 4 Medlemskap

Som medlemmer opptas alle innen forsyningsområdet som er nevnt i § 3, og som kan tilknyttes leveringsnettet uten uforholdsmessig store utgifter for vannverket. De som ønsker å bli medlem, tegner seg hos styret etter de til enhver tid gjeldende regler. Medlemmene godkjenner ved innmeldingen vedtektene for vannverket og vedtak som er eller blir gjort av årsmøtet eller av styret på lovlig måte.

Medlemskapet inntreffer fra det tidspunktet andelsinnskudd, (*eventuelt andre innskudd som er fastsatt i § 4 Andelsinnskudd, anleggsinnskudd og vanngebyrer*) er innbetalt.

§ 4. Andelsinnskudd, anleggsinnskudd og vanngebyrer (*ev. flere typer*)

1. Andelsinnskudd

Hvert medlem skal betale kr i andelsinnskudd (*for eksempel kr. 1000,-*). Beløpet innbetales på foretakets bankkonto ved tegning av medlemskap. Summen av andelsinnskuddene utgjør foretakets andelskapital, som inngår i foretakets egenkapital.

Andelstilskuddet skal ikke forrentes.

(Alternativt: Årsmøtet kan beslutte at overskudd som kan deles ut etter lov om samvirkeforetak § 27 tredje ledd, helt eller delvis kan brukes til forrentning av andelsinnskudd, jf. samvirkeoven § 30. For vannverk som skal drive non-profit virksomhet er dette ikke aktuelt, jf. § 3).

Ved ev. utmelding har medlemmet ikke krav på å få utbetalt sitt andelsinnskudd (*alternativt at de har et slikt krav, dersom vannverket ikke skal følge non-profit prinsippet, jf. § 3*).

Andelene kan ikke omsettes.

Andeler kan ikke pantsettes eller tas utlegg i.

Det føres medlemsregister med navn, foretaksnummer/personnummer og adresse, samt størrelsen på andelsinnskuddet. Styret utsteder andelsbevis.

2. Anleggsinnskudd

Når vannverket skal gjennomføre investeringer kan årsmøtet vedta at medlemmene skal betale et anleggsbidrag for å styrke egenkapitalen og redusere behovet for låneopptak. Slike anleggsinnskudd begrenses oppad til *kr. 10.000,-/15.000,-/20.000,-* (beløpet tilpasses).

Eventuelt endring av maksbeløpet må vedtas av årsmøtet som en vedtektsendring som krever 4/5 flertall.

Kommentar:

Hjemmelen for å kreve anleggsinnskudd slik det er beskrevet her, forutsetter at medlemmene er innforstått med dette gjennom vedtekter og tidligere praksis i andelsvannverket eller at det er innhentet skriftlig samtykke fra samtlige medlemmer.

3. Vanngebyrer

Vanngebyrene er betaling for vannforsyningstjenesten som foretaket skal yte overfor abonnentene. Alle aktuelle gebyrer og andre former for betaling for tjenesten er regulert i disse vedtektene:

3.1 Engangsgebyr for tilknytning

Engangsgebyr for tilknytning skal betales i følgende tilfeller (*for eksempel*):

- a) Nybygg
- b) Tilleggsgebyr kreves for tilbygg eller påbygg som øker bygningens areal:
 - for boligeiendom når økningen i arealet fører til økning i antall boenheter
 - for annen eiendom når økning i bygningens areal er over 50 %
- c) Eksisterende bygg som tilknyttet eller som foretaket krever tilknyttet.
- d) Annen permanent tilknytning til foretakets forsyningsnett, f.eks. vanningsanlegg for landbruk, idrettsanlegg mv.

Engangsgebyret for tilknytning betales ikke i følgende tilfeller:

- a) Bygg med midlertidig tilknytning, f.eks. brakkerigg. Foretaket kan fastsette varighet for tilknytningen.
- b) Særskilt tilknytning av sprinkleranlegg.

Engangsgebyret for tilknytning fastsettes på grunnlag av:

- Antall boenheter eller antall m² bruksareal for bolig.
- Antall m², dimensjonen på ledningen, vannmålerdimensjon eller antall bygg for næringsabonnenter.

3.2 Årsgebyr

Årsgebyr skal betales for alle medlemmer som er tilknyttet vannforsyningen.

Årsgebyrer består av en fast del og en mengdeavhengig del.

For alle næringsabonnenter betales den mengdeavhengige delen etter målt forbruk. Bolig- og fritidsboligabonnenter betaler enten etter stipulert areal eller etter målt forbruk.

Både vannverket og det enkelte medlem kan kreve å få årsgebyret fastsatt etter målt forbruk.

Hvor stor andel av årsgebyret som skal være hhv. fast og variabel del, fastsettes hvert år i Gebyrreglementet. Det samme gjelder gebyrsatsene og forholdstallet mellom bruksareal og vannvolum.

Kommentar:

For nærmere veiledning om utvikling av reglement for vanngebyrer vises til Norsk Vanns rapport 179/2011

§ 5. Anvendelse av årsoverskuddet

Eventuelt overskudd på driftsregnskapet etter at renter på gjeld, tilsyn og vedlikehold er betalt, tillegges selskapets egenkapital.

Medlemskap og andeler i selskapet gir ikke rett til utdeling av overskudd. Vannverket skal ikke gå med overskudd over tid, men sikre forsvarlig drift og framtidige investeringer etter selvkostprinsippet, jf § 3. Ev. overskudd utover vannverkets behov betales ned ved reduksjon av årsgebyrene.

Kommentar:

Selv om vannverk organisert som samvirkeforetak ikke er bundet til å følge selvkostregimet som gjelder for kommunale vannverk, anbefales det at de samme prinsippene legges til grunn.

Dersom det skulle lykkes å endre dagens praksis mht. skatteplikten for vannverk organisert som samvirkeforetak, er det også viktig å bruke vedtektene til å presisere at alt overskudd går til heving av egenkapitalen som grunnlag for finansiering av framtidige investeringer og drift.

§ 6 Styre og daglig leder

1. Styre

Foretaket ledes av et styre med medlemmer og varamedlemmer (*minimum to medlemmer, normalt tre, fem eller sju*).

Varamedlemmene velges i rekkefølge, dvs. 1. og 2. vara, osv. (*varamedlemmer anbefales, særlig hvis få medlemmer*).

Styremedlemmene velges av årsmøtet.

Styreleder velges av årsmøtet.

Alternativt: Styreleder velges av styret.

Valgperioden for styremedlemmer er to (...) år (*maks fire år*).

Etter første år går ... styremedlemmer ut ved loddtrekning.

Styret har ansvar for en forsvarlig organisering av virksomheten i tråd med lovens og vedtektenes bestemmelser.

Foretaket forpliktes av underskrift av styrets leder og ett styremedlem i fellesskap. Styret kan meddele prokura.

2. Daglig leder

Foretaket skal (ikke) ha daglig leder.

Daglig leder ansettes av styret. Vedkommende deltar på styremøtene uten stemmerett, og kan ikke ha styreverv.

Kommentar:

Daglig leder anbefales i større vannverk. I samvirkeloven § 65 står det at samvirkeforetak skal ha daglig leder om ikke vedtektene sier noe annet. Det er derfor strengt tatt unødvendig å vedtektsfeste at foretaket skal ha daglig leder. Informasjon om daglig leder kan imidlertid være hensiktsmessig av hensyn til både eksterne kontakter og nye medlemmer.

§ 7. Årsmøtet

1. Ordinært årsmøte

Årsmøtet er vannverkets øverste myndighet.

Årsmøtet finner sted innen utgangen av (måned) (*senest innen 30.6*)

Til årsmøtet foreligger saksliste for årsmøtet, styrets årsberetning og regnskap. Saker som medlemmene ønsker behandlet på årsmøtet må være sendt til styret senest 4 uker før årsmøtet. Papirene til årsmøtet skal sendes ut senest 8 dager før årsmøtet.

Styreleder eller den styret har utpekt, åpner årsmøtet.

2. Saksliste til årsmøte:

På det ordinære årsmøtet skal følgende saker behandles som et minimum:

1. Godkjenning av innkalling og dagsorden
2. Valg av møteleder, protollfører og 2 medlemmer til å underskrive protokollen sammen med møteleder
3. Styrets årsberetning
4. Revidert årsregnskap med revisjonsberetning og vedtak om disponering av eventuelt overskudd
5. Drifts- og investeringsbudsjett for inneværende år og 4-årig økonomiplan
6. Fastsettelse av gebyrer for inneværende år
7. Innkomne forslag med styrets forslag til vedtak
8. Valg

Vedtak i årsmøtet fattes med flertallet av avgitte stemmer i møtet, så sant ikke annet er fastsatt i loven. Andelseiere har anledning til å la seg representere ved skriftlig fullmakt. Bare andelseiere kan være fullmektiger.

Beslutninger om vedtektsendringer krever 2/3 flertall av de avgitte stemmene. Vedtektsendringer etter samvirkeloven § 54 (2) fattes med 4/5 flertall av de avgitte stemmene.

3. Ekstraordinært årsmøte

Styret kan kalle inn til ekstraordinært årsmøte. Styret skal også kalle inn til ekstraordinært årsmøte når revisor eller minst 1/10 av medlemmene krever dette skriftlig.

Ekstraordinært årsmøte behandler kun de sakene som er varslet i innkallingen.

Kommentarer:

Flertallskrav ved vedtektsendringer kan settes strengere enn 2/3 flertall. Merk at enkelte vedtektsendringer krever 4/5 flertall, jf. samvirkeloven § 54 (2). Dette gjelder for vedtektsendringer som innebærer:

1. *Vesentlige endringer av formålet*
2. *Mer tyngende regler om heftelser for medlemmene*
3. *Skjerping av plikten til å gjøre innskudd i foretaket*
4. *Innføring av omsetningsplikt med foretaket eller vesentlig skjerping av slik plikt*

§ 8. Oppløsning av foretaket og ev. fordeling av nettoformuen

Vedtak om oppløsning av foretaket blir gjort av årsmøtet krever 2/3 eller 4/5 flertall
(velg det som passer)

Ved oppløsning har foretakets medlemmer ikke rett til å få utbetalt sine andelsinnskudd
(ev. at det skal være en slik rett, dersom vannverket ikke har som formål å være et non-profit foretak)

Medlemmene har ikke krav på å få utbetalt renter på andelsinnskudd.

Gjenværende midler utover dette, skal gå til drift og investeringer i vannforsyningen for medlemmene.

(Alternativt hvis non-profit ikke er formålet: Gjenværende midler utover dette skal tilfalle medlemmene på oppløsningstidspunktet. Fordelingen kan for eksempel skje på grunnlag av andel av årsgebyrene/ev. sammen med anleggsbidrag siste 10-15 år).

§ 9. Voldgift

Tvist mellom medlemmene eller mellom ett medlem og foretaket skal først søkes løst ved forhandlinger, gjerne ved hjelp av en tredje person. Fører slike forhandlinger ikke fram, kan hver av partene forlange tvisten endelig avgjort etter bestemmelsene i lov 14. mai 2004 nr. 25 om voldgift.

Voldgiftsretten treffer også avgjørelse om saksomkostninger.

Kommentarer:

Ut fra "føre var"-prinsippet kan det være hensiktsmessig å klarlegge på forhånd hvordan eventuelle uenigheter skal løses.

Voldgift er et alternativ til ordinær tvisteløsning ved de alminnelige domstolene. En forutsetning for bruk av voldgift er at partene strider om noe som begge har fri råderett over. Lov om voldgift regulerer dette. En dom i en voldgiftssak er rettskraftig på linje med en dom i en domstol. Det er viktig å presisere at foretaket har et ansvar for først å forsøke å løse en tvist internt. Voldgift bør være det siste man tyr til etter at alle andre muligheter er forsøkt.

Samvirkeoven stiller ikke krav om at vedtektene skal inneholde bestemmelser om tvisteløsning. I mangel av slike bestemmelser skal eventuelle rettstvister behandles av de ordinære domstolene.

VEDLEGG 2

Mal for stiftelsesdokument for samvirkeforetak med kommentarer.
Veiledningen er hentet fra Samvirkesenteret og Norges Vels veiledning
(www.samvirke.org) og tilpasset dette prosjektet

Eksempel på stiftelsesdokument med kommentarer

Nedenfor presenteres et eksempel på stiftelsesdokument for et samvirkeforetak. Dette kan danne utgangspunkt når en skal skrive protokoll fra stiftelse av eget foretak. Det er tatt utgangspunkt i minimumskravene fra samvirkeloven kapittel 2.

År den ble stiftelsesmøte
avholdt i vannverk SA

Følgende stiftere beslutter å stifte samvirkeforetaket:

Navn eller foretaksnavn	Adresse	Fødselsnr./Org.nr.

Kommentarer: Dersom det deltar observatører eller rådgivere på møtet, kan navnene på disse nevnes i dokumentet. Det er imidlertid viktig at de ikke føres opp på listen over stiftere.

På stiftelsesmøtet ble følgende besluttet:

1. Vannverkets vedtekter

Foretakets vedtekter fremgår av vedlegg 1, som er en del av stiftelsesdokumentet.

Kommentarer: På møtet bør en gå gjennom det foreliggende utkast til vedtekter paragraf for paragraf og få inn kommentarer og eventuelle endringer. Til slutt vedtas vedtektene samlet. I den forbindelse kan det etter omstendighetene være naturlig å orientere om hva dette innebærer.

2. Styre

Vannverkets styremedlemmer:

Navn	Adresse	Fødselsnr.

Kommentarer: Alle i styret velges. Det bør velges leder og evt. nestleder. Styrekandidatene bør være forespurt på forhånd.

3. Revisor

Revisor for foretaket er:

Kommentarer: Eventuell revisor bør også velges på stiftelsesmøtet, med navn, revisornummer og kontoradresse. Det må være avklart på forhånd at revisoren tar på seg oppdraget.

4. Medlemskap og andelsinnskudd

Stifterne blir medlemmer av vannverket fra det tidspunkt stiftelsesdokumentet er undertegnet av alle stifterne. Stifterne skal til sammen innbetale kr som andelsinnskudd. Innskuddsforpliktelsene fordeles slik mellom stifterne:

Navn	Beløp for andelsinnskudd

Oppgjør av andelsinnskuddsforpliktelsene skal skje til foretaket innen dager etter stiftelsen.

Kommentarer: Dersom én eller flere av stifterne skal yte andelsinnskudd med andre eiendeler enn penger (samvirkeoven § 11), kan dette som for eksempel oppgis i stiftelsesdokumentet slik:

A skal yte (en del av) sitt innskudd ved å overdra eiendelen X, overensstemmende med avtale datert, som er vedlagt stiftelsesdokumentet som vedlegg 3. .

I henhold til avtalen skal verdien av eiendelen X som andelsinnskudd settes til kr Overtagelse skal skje den

5. Åpningsbalanse

Stifterne har utarbeidet og datert en åpningsbalanse. Balansen er vedlegg 2 til stiftelsesdokumentet.

Kommentarer: De økonomiske forholdene, herunder størrelsen av andelskapitalen og antatte etablerings- og driftskostnader bør stifterne drøfte i tilknytning til dette punktet i stiftelsesdokumentet.

Steddato

Dato	Underskrift	Med blokkbokstaver	Representerer (fullmakt)

Kommentar: Alle stifterne skriver under dokumentet, eventuelt ved fullmektig.

Vedlegg:

1. Vedtekter
2. Åpningsbalanse
3. Avtale med A

Kommentarer til hele stiftelsesdokumentet:

Foretaket skal meldes til Foretaksregisteret innen tre måneder etter at stiftelsesdokumentet er underskrevet. Eventuell innskuddskapital skal være innbetalt før melding til Foretaksregisteret. Stiftelsen faller bort dersom melding skjer etter fristen. I så fall må stiftelsesprosessen gjennomføres på nytt hvis det fremdeles er ønske om å etablere et samvirkeforetak.

VEDLEGG 3

Vedtekter for Kirkebygden og Ytre Enebakk Vannverk SA

Vedtatt på årsmøtet 30. mars 2011

§ 1 Selskapets navn

Kirkebygden og Ytre Enebakk Vannverk SA er et samvirkeforetak etablert i samsvar med lov om samvirkeforetak av 29. juni 2007 nr. 81. Selskapet har begrenset ansvar, vekslende kapital og medlemstall.

Forretningskontoret er i Enebakk kommune.

Regnskapsåret følger kalenderåret.

§ 2 Selskapets virksomhet

Kirkebygden og Ytre Enebakk Vannverk SAs formål og virksomhet er å skaffe abonnentene vann med kvalitet som tilfredsstiller næringsmiddelmyndighetenes krav. Selskapets forsyningsområde er Kirkebygden – Dalefjerdings krets, Ytre Enebakk krets, og naturlig tilgrensende områder.

Kirkebygden og Ytre Enebakk Vannverk SA drives etter non-profit prinsippet med allmennyttig formål som basis.

§ 3 Medlemmer

Som medlemmer opptas alle innen det forsyningsområdet som er nevnt i paragraf 2, og som kan tilknyttes leveringsnettet uten uforholdsmessig store utgifter for vannverket.

De som ønsker å bli medlem, tegner seg hos styret etter de til enhver tid gjeldende regler.

Medlemmene godkjenner ved innmeldingen vedtektene for Kirkebygden og Ytre Enebakk Vannverk SA og vedtak som er eller blir gjort av årsmøtet eller av styret på lovlig måte.

Medlemskapet inntreffer fra det tidspunktet andelsinnskudd og grunngebyr er innbetalt i samsvar med vedtatt prisregulativ.

§ 4 Medlemmenes rettigheter

Fra den dagen medlemmet er innført i medlemsregistret, har vedkommende rett til å

- bli innkalt til og til å møte på årsmøtet,
- få saker tatt opp på årsmøtet,
- stemme på årsmøtet. Dersom vedkommende står til rest med betaling av årsgebyr, kan årsmøtet etter innstilling fra styret frata vedkommende stemmeretten.
- få tilgjengelige opplysninger på årsmøtet fra styret og/eller daglig leder, og
- få tilsendt årsregnskapet, årsmelding og revisjonsberetningen.

§ 5 Medlemmenes plikter

Medlemmene er forpliktet til å betale de andelsinnskudd, grunngebyr, årsgebyrer og anleggsbidrag som til enhver tid vil være fastsatt av årsmøtet, jf § 6. Styret kan iverksette rettslig inndriving av krav overfor medlemmene. Alle kostnader i den forbindelse dekkes av det aktuelle medlemmet.

Medlem plikter å la både vannverkets, sin egen og andres vannledning vederlagsfritt legges over sin eiendom. Tvist om eventuell erstatning av beviselig skade skal løses etter bestemmelsene i § 6.

§ 6 Nærmere om medlemmenes økonomiske forpliktelser

Medlemmenes økonomiske bidrag til selskapet fastsettes av årsmøtet i et eget prisregulativ. Bidraget kan differenseieres etter brukerkategoriene *næringsenhet* og *boenhet*. Alle medlemmer/abonnenter i samme kategori betaler samme gebyr (unntatt forbruksgebyr).

Medlemmenes innskudd, gebyrer eller tilskudd forblir i selskapet selv om abonnenten fraflytter eiendommen/seksjonen som bidraget er knyttet til, melder seg ut av selskapet, eller selskapet blir oppløst.

§ 6.1 Definisjon av brukerkategoriene

1.1.1 *Næringsenhet*

omfatter næringsseiendommer (jord- og skogbruk, industri, transportbedrifter og annen næringsvirksomhet).

1.1.2 *Boenhet*

omfatter enebolig inklusiv bileilighet som ikke er å anse som en selvstendig boenhet, leilighet og hytte/fritidseiendom med egen adresse, frittstående kårbolig og hovedbygning i jordbruket. Som selvstendig boenhet anses også en enhet som har eget kjøkken, bad og WC. Det samme gjelder der hybel eller hybelleilighet i en enebolig er innredet med sikte på utleie til annen husstand.

1.1.3 *Andre enheter*

omfatter offentlig virksomhet, institusjoner og borettslag. Hvor disse enhetene er flermannsboliger, følges gebyrbestemmelsene knyttet til boenheter.

§ 6.2 Andelskapital

Selskapets andelskapital skal være fordelt på andeler à kr. NOK 1 000 lydende på navn, og adresse. Det kan tegnes en andel for hver entydige eiendomsbetegnelse. Andelen gir ikke rett til utbytte.

§ 6.3 Grunngebyr

6.3.1 *Anleggsinnskudd*

refererer seg ikke til en bestemt kostnad, men fastsettes pr. bo- eller næringsenhet for nye medlemmer/abonnenter som knytter seg til selskapets nett,

For næringsenheter med BRA større enn 400 m² og boenheter med BRA større enn 200 m² fastsettes andelsinnskuddet etter følgende formel:

Næring: $\text{Anleggsinnskudd} + ((\text{anleggsinnskudd} : 400) \times (\text{næringsenhetens BRA} - 400 \text{ m}^2))$

Bolig: $\text{Anleggsinnskudd} + ((\text{anleggsinnskudd} : 200) \times (\text{boenhetens BRA} - 200 \text{ m}^2))$

Abonnenter som skal ha sprinkleranlegg må bekoste dette selv i form av arbeidet med ny kum (gravearbeider, rørlegger, bygging av kum og eventuell trykkøkning). Kum overtas til Kirkebygden og Ytre Enebakk Vannverk SAs eie. Det tillates bare én ledning inn til hver eiendom, og forbruksvann må tas ut inne (med målepunkt), under sprinklerventilen.

6.3.2 Tilknytningsgebyr

betales av alle nye bo- eller næringsenheter som knyttes til ledningsnett hvor selskapet har ansvaret for drift og vedlikehold.

§ 6.4 Felles bestemmelser for grunngebyr

Anleggsinnskudd og tilknytningsgebyr ilegges når det er gitt tillatelse til bygging av ny boenhet eller utvidelse av næringsareal og bygningen er koplet eller skal koples til selskapets nett.

Dersom arealet på en tilknyttet boenhet utvides med nye enheter, ilegges det innskudd og gebyr for denne økningen.

For bygg som benyttes både til bolig og næringsvirksomhet benyttes reglene for boenheter for boligdelen og reglene for næringsvirksomhet for den øvrige delen.

§ 6.5 Anleggsbidrag

betales av alle nye medlemmer i områder hvor selskapet har investert i hovedledningsnettet og anlegget ikke er nedskrevet.

Styret fastsetter bidragets størrelse på grunnlag av en konkret vurdering av om selskapet kunne ha krevd refusjon i henhold til reglene for refusjonskrav etter plan- og bygn.loven eller ikke.

§ 6.6 Årsgebyr

betales av alle medlemmer/abonnenter og består av et abonnementsgebyr og et forbruksgebyr.

6.6.1 Abonnementsgebyr

Abonnementsgebyret skal dekke de forventede *faste* kostnadene knyttet til bygging, drift og finansiering av rensing, distribusjon og administrasjon av vannleveransene fra råvannskilde til selskapets medlemmer/abonnenter.

For næringsenheter betales det ett abonnementsgebyr pr næringsseksjon, pr. brukerenhet eller borettslagsandel som tilknyttes selskapets nett.

For boenheter betales det ett abonnementsgebyr pr. boenhet og/eller eierseksjon som tilknyttes selskapets nett.

Dersom det innleveres dokumentasjon på at vannet i hytte/fritidseiendom er avstengt minimum 6 måneder pr. år, kan det beregnes halvt abonnementsgebyr.

6.6.2 Forbruksgebyr

Forbruksgebyret skal dekke de forventede *variable* kostnadene knyttet til bygging, drift og finansiering av rensing, distribusjon og administrasjon av vannleveransene fra råvannskilde til selskapets medlemmer/abonnenter.

For brukerkategorien *næringsenhet* er det påbudt å måle forbruket av vann ved hjelp av installert godkjent vannmåler. Slik vannmåler installeres for abonnentens regning.

For brukerkategorien *boenhet* kan vannmåler benyttes på de samme vilkår. Boligeiendommer hvor det er bygd svømmebasseng, er påbudt å ha vannmåler. Dersom forbruket ikke måles med vannmåler, stipuleres dette etter en formel som gir m³ vann pr. m² bruksareal (BRA) i boenheten, og hvor boenheten innplasseres i følgende grupper:

Gruppe	Areal (BRA)
1	<u>Mindre enn 60 m²</u>
2	61 – 80 m ²
3	81 – 100 m ²
4	101 – 120 m ²
5	121 – 160 m ²
6	161 – 200 m ²
7	201 – 250 m ²
8	<u>Større enn 250 m²</u>

Abonnenter uten måler som ikke dokumenterer boligens bruksareal, betaler forbruksgebyr etter gruppe 8.

Abonnenter som plikter å ha måler etter gjeldende vedtekter, men som likevel ikke etterkommer dette, får forbruksgebyret fastsatt etter styrets skjønn.

Hus som står ubebodd, kan få redusert forbruksgebyr dersom av- og påkobling utføres av selskapet.

§ 7 Mislighold av medlemmenes forpliktelser

Ved mislighold av de forpliktelsene det enkelte medlem har påtatt seg ved innmelding i selskapet, kan styret og/eller årsmøtet frata medlemmet en del av sine rettigheter, jf bl.a. vedtektenes § 4.

Vesentlig mislighold, ved for eksempel over tid ikke å ha oppfylt sine økonomiske forpliktelser, kan forfølges rettslig for domstolene. Styret kan også fatte vedtak om å stenge vedkommende ute i medhold av samvirkelovens § 23 og/eller stenge av vannet inntil misligholdet opphører. Det siste forutsetter forutgående særskilt varsel med frist på 4 uker på å gjøre opp utestående krav og med informasjon om at vannet vil bli stengt av dersom kravene ikke er oppgjort innen dette tidspunkt. Abonnenten skal dekke nødvendige kostnader i forbindelse med stengning og eventuell gjenåpning av abonnentens anlegg.

Abonnenten må ta snarlig kontakt med selskapet dersom stengning av vanntilførselen kan medføre fare for liv, helse eller betydelig tingskade, eller dersom abonnenten har innsigelser mot grunnlaget for stengningen.

Stengning finner ikke sted dersom det er fare for liv, helse eller betydelig tingskade, eller abonnenten har innsigelser mot grunnlaget for stengningen, som ikke er åpenbart grunnløse.

§ 8 Selskapets styringsorganer

Styringsorganene i selskapet er

- årsmøtet, ordinært eller ekstraordinært, jf §§ 9 og 10
- styret, jf § 11
- daglig leder, som får sine fullmakter gjennom instruks fastsatt av styret.

§ 9 Ordinært årsmøte

Årsmøtet er selskapets øverste myndighet.

Ethvert årsmøte som er innkalt på lovlig måte, er beslutningsdyktig uansett frammøte.

§ 9.1 Innkalling

Årsmøtet skal holdes innen utgangen av mars. Styret skal kalle inn til årsmøte, og skal sørge for at innkalling med sakliste sammen med angivelse av tid og sted for møtet er sendt medlemmene med minimum 14 dagers varsel.

Forut for selve innkallingen skal årsmøtet annonseres i lokal presse, og medlemmene oppfordres til eventuelt å sende inn saker til årsmøtet. Saker som ønskes fremmet på årsmøtet, må være innsendt til styret senest én måned før selve årsmøtet.

§ 9.2 Møte- og stemmerett – inhabilitet

Alle medlemmer har rett til å møte på årsmøtet, men kan la seg representere med fullmektig etter eget valg. Hver fullmektig kan kun representere ett medlem. Fullmektigen må legge fram skriftlig og datert fullmakt.

Hvert medlem har en stemme på årsmøtet. I tillegg kan vedkommende eventuelt stemme som fullmektig for et annet medlem. Dersom vedkommende står til rest med betaling av årsgebyr, kan vedkommende miste sin stemmerett.

Ingen kan selv eller ved fullmektig eller som fullmektig stemme på årsmøtet i søksmål mot seg selv eller om eget ansvar overfor selskapet. Det samme gjelder ved søksmål mot andre eller om andres ansvar overfor selskapet dersom medlemmet eller fullmektigen har en vesentlig interesse i saken som kan stride mot selskapets interesser.

§ 9.3 Sakliste til årsmøtet

skal minimum inneholde følgende:

- 1 Godkjenning av innkalling og dagsorden
- 2 Valg av møteleder, protokollfører og 2 medlemmer til å underskrive protokollen sammen med møtelederen
- 3 Styrets årsberetning
- 4 Revidert årsregnskap med revisjonsberetning og vedtak om disponering av eventuelt overskudd
- 5 Fastsettelse av gebyrer for inneværende år
- 6 Drifts- og investeringsbudsjett for inneværende år med langsiktig investeringsoversikt
- 7 Innkomne forslag med styrets forslag til vedtak
- 8 Valg

§ 9.4 Valg

9.4.1 Valg av styreleder

Valg av leder foretas først. Leder velges for ett år og kan gjenvelges flere ganger.

Leder velges blant lagets medlemmer uansett om vedkommende har sittet i styret eller ikke i foregående periode.

9.4.2 Valg av styremedlemmer

Styret består av 5 personer, leder pluss 4 styremedlemmer. Hvert kjønn skal være representert med minst 2 representanter (40 % av styrets antall medlemmer).

Styremedlemmer velges for to år om gangen blant lagets medlemmer, dog slik at to velges det ene året og to det andre året. Styremedlemmene kan gjenvelges flere ganger.

Dersom et sittende styremedlem velges som leder, skal det velges et nytt styremedlem istedenfor vedkommende for ett år.

9.4.3 Valg av varamedlemmer til styret

Det skal velges to varamedlemmer til styret for ett år om gangen, ett varamedlem av hvert kjønn. Varamedlemmer kan gjenvelges flere ganger.

9.4.4 Valg av revisor

Det velges offentlig godkjent revisor med ett års funksjonstid. Revisor kan gjenvelges flere ganger.

9.4.5 Valg av valgkomité

Valgkomiteen består av tre medlemmer. Det velges ett medlem på hvert årsmøte med funksjonstid tre år. Begge kjønn skal til enhver tid være representert i komiteen. Hver valgkomité konstituerer seg selv.

§ 9.5 Avstemmingsregler

Vedtak på årsmøtet fattes med simpelt flertall av de avgitte stemmer. Jamfør likevel §§ 15 og 16. Blanke stemmer blir likestilt med ikke avgitte stemmer. Personer som har et medlemskap felles, har bare én stemme.

I vanlige saker avgjør møtelederens dobbelstemme utfallet dersom stemmetallet er likt.

Dersom stemmetallet ved valg er likt, holdes det nytt valg mellom de kandidatene som har fått flest stemmer. Står stemmetallet fortsatt likt, foretas det loddtrekning mellom de to som har likt stemmetall.

§ 9.6 Protokoll

Møteleder er ansvarlig for at det blir ført protokoll fra årsmøtet.

Vedtak på årsmøtet skal protokolleres med angivelse av stemmetall.

Det skal lages en liste over de som møter og hvor mange stemmer de eventuelt representerer. Denne lista skal føres inn eller vedlegges årsmøteprotokollen.

§ 10 Ekstraordinært årsmøte

Styret kan kalle inn til ekstraordinært årsmøte.

Styret skal kalle inn til ekstraordinært årsmøte når revisor eller minst 1/10 av medlemmene krever det skriftlig for å få tatt opp et klart oppgitt emne.

Styret skal sørge for at innkalling med sakliste for de saker som er grunnlaget for kravet, er sendt medlemmene med 14 dagers varsel, og at det ekstraordinære møtet avholdes innen 1 måned etter at rettsgyldig krav om det er framsatt for styret.

For øvrig gjelder de generelle regler som er nevnt i § 9 også for det ekstraordinære årsmøtet.

§ 11 Selskapets styre

§ 11.1 Konstituering

Styret velges på årsmøtet og overtar ledelsen av selskapet umiddelbart etter årsmøtet.

Styret velger selv nestleder for ett år.

Dersom et styremedlem går ut av styret av særlige grunner, og det ikke er tilstrekkelige antall varamedlemmer, velger resten av styret nytt medlem for resten av funksjonsperioden til den som har fratrådt.

Styret avholder sine møter etter en oppsatt møteplan og ellers når et medlem av styret krever det. Styrets leder innkaller til møte.

§ 11.2 Beslutningsdyktighet – avstemmingsregler

Styret er beslutningsdyktig når leder eller nestleder og minst to styremedlemmer er til stede.

Vedtak fattes med simpelt flertall. Ved stemmelikhet gjelder det som møteleder har stemt for.

Dersom et styrevedtak ikke er enstemmig, skal det protokolleres hvem som har stemt for og hvem som har stemt mot.

Styremedlemmer og daglig leder som ikke er enige i et vedtak, kan kreve sin oppfatning ført inn som protokolltilførsel.

§ 11.3 Styrets ansvar

11.3.1 Forvalteransvaret

Forvaltningen av selskapet hører under styret. Styret skal sørge for forsvarlig organisering av virksomheten.

Styret skal i nødvendig utstrekning utarbeide planer og budsjetter for selskapets virksomhet. Styret kan også fastsette retningslinjer for virksomheten.

Styret skal holde seg orientert om selskapets økonomiske stilling og plikter å påse at dets virksomhet, regnskap og formuesforvaltning er gjenstand for betryggende kontroll.

Styret iverksetter de undersøkelser det finner nødvendig for å kunne utføre sine oppgaver.

Styret skal iverksette slike undersøkelser dersom dette kreves av ett eller flere av styremedlemmene.

11.3.2 Tilsynsansvaret

Styret skal føre tilsyn med den daglige ledelse og selskapets virksomhet for øvrig.

Styret fastsetter instruks for daglig leder.

Styret fastsetter tekniske krav til egne anlegg og de anlegg som kobles på ledningsnett.

Styret kan gi restriksjoner på bruk av vann i spesielle situasjoner. Slike restriksjoner kan også medføre full avstenging av vann ved for eksempel brann eller andre krisesituasjoner.

§ 12 Rettslig binding av selskapet

Selskapet forpliktes rettslig ved underskrift av styrets leder og et medlem av styret. Styret kan meddele prokura.

§ 13 Overskudd

Eventuelt overskudd på driftsregnskapet etter at renter på gjeld, tilsyn og vedlikehold er betalt, tillegges selskapets egenkapital.

Medlemskap og andeler i selskapet gir ikke rett til utdelinger.

Vannverket skal ikke gå med overskudd over tid, men sikre forsvarlig drift og framtidige investeringer etter selvkostprinsippet. Jf § 2.

§ 14 Diverse bestemmelser

§ 14.1 Ansvar for hovedledninger

Selskapet er ansvarlig for alle hovedledninger. Som hovedledning regnes alle ledninger som er lagt av selskapet eller overtatt av selskapet for drift og vedlikehold. Vannledning som overtas for drift og vedlikehold skal være lagt etter de tekniske krav som styret stiller.

§ 14.2 Ansvar for stikkledninger

Stikkledning regnes fra og med tilkoplingspunkt på hovedledningen og bekostes og vedlikeholdes av abonnenten. Utførelsen av disse ledninger skal følge de tekniske krav som styret stiller.

§ 14.3 Feil/mangler ved en abonnents vannforsyningsanlegg

Dersom det foreligger berettiget indikasjon på feil/mangler ved en abonnents vannforsyningsanlegg som kan føre til skade på selskapets drift eller eiendom, skal dette påbys rettet. Blir ikke feil/mangler rettet innen den av styret fastsatte frist, vil arbeidet bli utført av selskapet for abonnentens regning, eller vannet avstengt inntil skade er utbedret.

§ 14.4 Styrets rett til innskrenkninger/stengning av vannforbruket

Styret kan til enkelte tider om nødvendig påby innskrenkninger i vannforbruket.

Vanntilførselen kan uten ansvar for vannverket stenges helt ved brudd, reparasjon eller vedlikehold av forsyningsnett. Abonnenten(e) skal om mulig varsles. Innskrenkninger av vanntilførsel, kortere avbrudd eller variasjon i vannkvalitet gir ikke grunnlag for reduksjon av årsgebyret.

§ 14.5 Vannkvalitet og trykk

For vannkvalitet gjelder drikkevannsforskriftens bestemmelser som minimumskrav. Selskapet kan, med Mattilsynets godkjenning, for en avgrenset periode avvike fra drikkevannsforskriftens krav til vannkvalitet, dersom kravene ikke kan oppfylles før utbygging av vannbehandlingsanlegg eller lignende er gjennomført. Selskapet skal informere abonnentene om slike avvik fra drikkevannsforskriftens krav til vannkvalitet.

Næringsabonnenter med særskilt behov kan inngå avtale med selskapet om hvilke kvalitetsavvik de vil ha varsel om.

Selskapet skal tilstrebe et driftstrykk på hovedledningsnettet på minimum 2 kp/cm² (2 bar, 20 m vannsøyle). Hvis abonnenten ønsker høyere trykk, kan styret tillate trykkforsterker på privat ledningsnett dersom dette ikke medfører ulemper for andre abonnenter eller selskapet. Abonnenten dekker selv kostnadene.

§ 14.6 Videredistribusjon/salg av vann

Uten innhentet samtykke fra styret, må det ikke tas, bortledes eller selges vann fra en eiendom som er tilknyttet selskapets nett.

§ 14.7 Restriksjoner på bygge- og anleggstiltak i nærheten av selskapets anlegg

Vannledninger eid av selskapet skal ikke overbygges, beplantes eller oppfylles.

Ny bebyggelse, inklusive garasjer og støttemurer, skal ikke plasseres slik at den er til ulempe for drift og vedlikehold av vannledninger eid av selskapet. Slik bebyggelse skal ha en minsteavstand til selskapets vannledninger på minst 4 meter. Styret kan gi samtykke til unntak fra denne bestemmelsen, hvis søker sikrer drift og vedlikehold for selskapets vannledning i form av anlegg av varerør, kulverter eller tilsvarende.

Det samme gjelder for driftsendringer på landbruksarealer. Traseene for selskapets ledninger må ikke beplantes nærmere enn 4 meter.

§ 14.8 Ansvarsbegrensning

Selskapet er uten ansvar for ulemper eller skader hos abonnenten (herunder leieboer og lignende) eller på private vannanlegg eller sanitærinstallasjoner som skyldes svikt i vanntilførselen, med mindre svikten skyldes forsettlig eller grov uaktsomhet fra selskapets side eller ufravikelig lovgivning. I den grad avvikende ansvarsregler fremgår av ufravikelig lovgivning, er det sistnevnte regler som regulerer ansvaret mellom partene.

§ 15 Endring av vedtektene

Forslag til endring av vedtektene kan bare behandles på ordinært årsmøte. Til gyldig vedtak for endringer kreves 2/3 flertall av de frammøtte. Som frammøtte regnes medlemmer som fysisk er til stede. Fullmakter kan ikke benyttes.

Dersom vedtektsendringen innebærer vesentlige endringer av formålsbestemmelsene i § 2, krever gyldig vedtak tilslutning fra 4/5 deler av de frammøtte.

§ 16 Oppløsning og avvikling av selskapet

Forslag om oppløsning av Kirkebygden og Ytre Enebakk Vannverk SA må være sendt styret senest 1. juli og behandles på første ordinære årsmøte. Til gyldig vedtak for oppløsning kreves at minst halvparten av medlemmene er til stede og at minst $\frac{2}{3}$ stemmer for. Møter ikke så mange, avgjøres forslaget på nytt årsmøte og da med $\frac{2}{3}$ flertall av de møtende. Ved behandling av slik sak kan ikke fullmakter benyttes.

Blir det vedtatt å oppløse Kirkebygden og Ytre Enebakk Vannverk SA, velges et avviklingsstyre på 3 medlemmer som kommer i stedet for styret og daglig leder. Valget av avviklingsstyret gjelder på ubestemt tid, men medlemmene kan si fra seg sine verv med en oppsigelsesfrist på tre måneder.

Avviklingsstyret skal gjennomføre avviklingen i tråd med bestemmelsene i kapittel 10 i lov om samvirkeforetak av 29. juni 2007 nr. 81.

Ett av de forhold avviklingsstyret skal avklare er om Enebakk kommune vil overta selskapets anlegg, rettigheter og forpliktelser på en for selskapet uforpliktende måte.

Ved avvikling av selskapet har medlemmene ikke rett til utdelinger, jf vedtektenes § 12 og lov om samvirkeforetak § 135, 3. ledd.

§ 17 Tvister mellom selskapet og dets medlemmer

Tvister mellom selskapet og ett eller flere av dets medlemmer skal primært løses ved forhandlinger mellom partene. Fører ikke forhandlingene fram, skal tvisten vanligvis avgjøres av de ordinære domstolene. Eiendommens verneting er rett verneting.

Begrep	Forklaring
KYEV	Kirkebygden og Ytre Enebakk Vannverk SA, organisasjonsnummer 959 961 794
Entydig eiendomsbetegnelse	Hver boenhet med eget gårds- og bruksnummer, samt eventuelt seksjons og eller festenummer.
Andelsinnskudd	Det beløp som betales for å bli medlem og andelseier av KYEV
Grunngebyr	Samlebetegnelse for anleggsinnskudd og tilknytningsgebyr
Anleggsinnskudd	Betales av alle nye medlemmer, pr bo- eller næringsenhet. Dette er et gebyr som bidrar til drift og vedlikehold av vannforsyningssystemet.
Tilknytningsgebyr	Betales av alle nye bo- eller næringsenheter som knyttes til ledningsnett hvor selskapet har ansvaret for drift og vedlikehold
Anleggsbidrag	Betales av alle nye medlemmer i områder hvor selskapet har investert i hovedledningsnettet og anlegget ikke er nedskrevet
Årsgebyr	Samlebetegnelse for abonnementsgebyr og forbruksgebyr
Abonnementsgebyr	Betales av alle abonnenter for hver entydige eiendomsbetegnelse
Forbruksgebyr	Beregnes fortrinnsvis med vannmåler etter målt m ³ , alternativt som fastavgift etter boligens størrelse, regnet etter m ² bruksareal (BRA)

VEDTEKTER FOR

A U M A V A N N V E R K S A

(org. nr.: 981 868 900 mva)

Vedtatt på årsmøtet 22. april 2010; jfr årsmøte 12. mai 2011

§ 1 Andelslaget

Auma Vannverk SA (org.nr. 981 868 900 mva) er et andelslag med vekslende medlemstall, vekslende kapital og begrenset ansvar. Medlemmene hefter bare med sitt andelsinnskudd for lagets forpliktelser.

Lagets forretningskontor er i Tynset kommune.

§ 2 Formål

Auma Vannverk SA sitt formål er å skaffe drikkevann til husbruk og annet bruk for andelseiernes eiendommer i Auma grend.

Auma Vannverk SA kan inngå avtale om utvidelse av forsyningsområdet.

§ 3 Medlemskap

Enkeltpersoner eller bedrifter som er eier av eiendommer eller driver virksomhet i det § 2 nevnte distrikt kan bli medlem.

De som ønsker å tegne andel i Auma Vannverk SA må sende skriftlig søknad til styret. Styret avgjør om søkeren kan godkjennes som andelseier og på hvilke vilkår. Opptatt andelseier godkjenner ved innbetalingen av andelskapitalen og gebyrer Auma Vannverk SAS til enhver tid gjeldende vedtekter og vedtak som fattes av årsmøtet og styret.

En andelseier kan ha flere abonnement

Medlemmet må sjøl bekoste stikkledning fra hovedledningens koblingskum.

Medlemmet kan ikke kreve refusjon av hele eller deler av innbetalt årsavgift eller annen erstatning på grunn av svikt i vannleveransen.

§ 4 Selskapets andelskapital

Hvert medlem tegner en andel på kr 50,00 som innbetales på lagets bankkonto. Innskuddet forrentes ikke. Styret fører protokoll over medlemmer og andeler. Andelen følger eiendommens hjemmelshaver, og kan ikke omsettes, pantsettes eller tas utlegg i. Medlem som går ut av laget vil ikke få tilbakebetalt sin andel eller gebyrer fra Auma Vannverk SA.

§ 5 Kjøpeutbytte til andelseierne

Årsoverskuddet godskrives vannverkets egenkapital med mindre annet er bestemt av årsmøtet.

Etter årsmøtets nærmere bestemmelse, og etter forslag fra styret, kan hele eller deler av årsoverskuddet utbetales andelseierne i forhold til deres samhandel med vannverket.

Årsmøtet kan ikke beslutte utbetalt et høyere beløp enn det styret foreslår eller godtar.

§ 6 Medlemmenes plikter og rettigheter

Medlemmene har rett til lik og rettferdig bruk av lagets tjenester. Medlemmer har rett og plikt til å ta i mot tillitsverv. Medlemmene plikter å følge vedtekter og retningslinjer for driften av laget.

Det skal betales tilknytningsavgift og gebyrer for hver frittstående boenhet på eiendommen(e). Hvert medlem skal årlig betale abonnementsgebyr og forbruksgebyr. Gebyrene fastsettes av årsmøtet.

Medlem plikter å la en annen medlems vannledning vederlagsfritt legges over hans/hennes eiendom. Ledningen skal, så langt råd er, legges der medlemmet anviser. Grøften skal lukkes forsvarlig og på dyrket mark gjødsles og tilsås.

Medlem plikter skriftlig å varsle styret når han/hun vil legge vannledning utenom våningshuset. Arbeidet kan ikke påbegynnes før det er godkjent av styret. Et hvert medlem plikter å holde sine private ledninger i full orden. Påviste mangler som ikke rettes kan medføre avstengning av vannet.

Andelseier forpliktes av Tynset kommunes "Sanitærreglement" med naturlige tilpasninger, vannverkets forskrifter og regulativ.

Beviselig skade som et medlem forvolder laget eller et annet medlem skal erstattes.

§ 7 Lagets organer og deres myndighetsområder

Styret

Laget ledes av et styre på fem medlemmer. Styret forpliktes ved underskrift av leder og ett styremedlem. Styrets velges av og blant medlemmene på årsmøtet. Styrets leder velges særskilt. Valgperioden er ett år for styreleder og to år for styremedlemmer. Styret forbereder årsmøtet, forbereder og gjennomfører andre medlemsmøter etter behov. Styret skal utpeke teknisk driftsleder for vannanlegget. Laget fører protokoll fra sine møter. Leder er ansvarlig for lagets daglige drift, og at den er i samsvar med myndighetens krav til vannverk, vedtektene og retningslinjene for laget. Et vedtak er gyldig dersom minst tre av styrets medlemmer stemmer for. Styret i fellesskap kan gi prokura. Styret kan gjøre vedtak om nyanlegg, utvidelser av anlegg og ledningsnett, låneopptak og pantsettelse av lagets eiendom når dette ikke binder vannverket for et beløp større enn 5 ganger årsgebyrene. Beløp ut over denne grensen skal forelegges årsmøte.

Årsmøte

Årsmøte er Auma Vannverk SAS øverste organ og påser at Vannverkets virksomhet utøves i samsvar med vedtekter, kontrakter og vedtak. Årsmøtet trer ordinært sammen hvert år innen

utgangen av mai måned. Til årsmøtet foreligger saksliste for årsmøtet, styrets årsberetning og regnskap. Saker som medlemmene ønsker behandlet på årsmøtet må være sendt til styret senest 4 uker før årsmøtet. Papirene til årsmøtet skal sendes ut senest 8 dager før årsmøtet. Avgjørelser på årsmøtet treffes med alminnelig flertall. Andelseiere har anledning til å la seg representere ved skriftlig fullmakt. Bare andelseiere kan være fullmektiger.

Årsmøtet skal også behandle:

- a) Godkjenning av fullmakter
- b) Godkjenning av innkalling og dagsorden
- c) Valg av møteleder og referent
- d) Styrets årsberetning
- e) Årsregnskap
- f) Anvendelse av årsoverskudd eller dekning av underskudd
- g) Fastsetting av arbeidsplan for kommende år
- h) Fastsettelse av årsavgifter
- i) Fastsettelse av styrets honorar
- j) Budsjett for kommende år
- k) Valg av leder for ett år
- l) Valg av ytterligere to styremedlemmer for to år
- m) Valg av ett varamedlem til styret for to år
- n) Valg av ett medlem i valgkomité for tre år
- o) Innkomne saker.
- p) Andre saker som etter lov eller vedtektene hører under årsmøtet.

Ekstraordinært årsmøte

Ekstraordinært årsmøte avholdes når styret, styrets leder eller minst 1/3 av medlemmene skriftlig krever det for å få behandlet et bestemt angitt emne. Årsmøtet skal innkalles med minst 10 dagers frist. Innkallingen skal inneholde sakspapirer til de saker som ønskes behandlet. Det skal være minst en måned mellom ordinært og ekstraordinært årsmøte.

Stemmerett og stemmegivning på årsmøtet

Hvert medlem har 1 stemme. Sameiere i eiendom(mer) skal regnes som ett medlem og slik at en eiendom kun kan representeres av én person alene ved stemmegivning.

Med mindre annet er bestemt skal et vedtak for å være gyldig være truffet med alminnelig flertall av de avgitte stemmer. Blanke stemmer skal anses som ikke avgitt. Avstemming skal foregå skriftlig når det foreligger mer enn ett forslag. Ved stemmelikhet teller møteleders stemme dobbelt. Ved valg kan bare foreslåtte kandidater føres opp på stemmeseddelen. Dersom en kandidat ikke oppnår mer enn halvparten av de avgitte stemmer, foretas bundet

omvalg mellom de to kandidater som har oppnådd flest stemmer. Er det stemmelikhet ved omvalg, avgjøres valget ved loddtrekning.

§ 8 Vedtektsendring

Endringer i disse vedtekter kan bare foretas på ordinært årsmøte. Beslutning om å endre vedtektene krever tilslutning fra minst 3/4 av antall stemmer representert på årsmøtet. Forslag om å endre vedtektene skal gjengis i innkallingen til årsmøtet.

§ 9 Sanksjoner

Årsmøtet kan, etter forutgående forslag fra styret, beslutte å ekskludere et medlem dersom medlemmet ved mislighold har krenket vannverket vesentlig, eller når tungtveiende grunner ellers tilsier eksklusjon.

§ 10 Voldgift

Twist mellom medlemmene eller mellom ett medlem og laget skal først søkes løst ved forhandlinger.

Fører slike forhandlinger ikke fram, skal tvisten avgjøres av en voldgiftsrett på 3 – tre – medlemmer. Av disse velger partene ett medlem hver. Leder oppnevnes av Nord-Østerdal Tingrett. Det vises ellers til Lov om voldgift.

§ 11 Oppløsning av Auma Vannverk SA

Forslag om oppløsning av Auma Vannverk SA må fremsettes minst én måned før innkalling til årsmøtet.

Vedtak om oppløsning av laget krever minst $\frac{3}{4}$ flertall på ordinært årsmøte med minst $\frac{2}{3}$ av medlemmene til stede. Møter det færre må forslaget opp på nytt årsmøte. Forslaget kan da vedtas med $\frac{3}{4}$ flertall sjøl om det er færre enn $\frac{2}{3}$ av medlemmene til slede.

Ved oppløsning av laget skal all gjeld betales. Deretter skal en evt. nettoformue gå til Auma Vel (org. nr.: 993 045 365) eller komme Auma-samfunnet til gode på annen måte.

§ 12 Samvirkelovens anvendelse

Den til enhver tid gjeldende samvirkelov kommer til anvendelse hvor vedtektene ikke har annen bestemmelse.

Disse vedtekter er vedtatt av årsmøtet den 22.4.2010.

Utgitte Norsk Vann Rapporter

(Tidligere kalt NORVAR-rapporter)

20. Slambehandling og -disponering ved større kloakkrenseanlegg. Sluttrapport
- 20a. Slambehandling og -disponering ved større kloakkrenseanlegg. Aerob og anaerob behandling
- 20b. Slambehandling og -disponering ved større kloakkrenseanlegg. Kalking. Kompostering
- 20c. Slambehandling og -disponering ved større kloakkrenseanlegg. Slamavvanning
- 20d. Slambehandling og -disponering ved større kloakkrenseanlegg. Termisk behandling av kloakkslam
21. NORVAR's årsberetning 1991
22. EDB i VAR-teknikken. Fase 1 - kravspesifikasjoner m.m. Status-beskrivelse og forslag til videre arbeid (*Utgått*)
- 23a. Internkontroll for VA-anlegg. Mal for internkontroll-håndbok for VA-anlegg.
- 23b. Internkontroll for VA-anlegg. Internkontrollhåndbok for avløpsanlegg. Eksempel fra Fredrikstad og omegn avløpsanlegg
- 23c. Internkontroll for VA-anlegg. Internkontrollhåndbok for vannverk. Eksempel fra Vansjø vannverk
- 23d. Aktivitetsstyrende håndbok for VA-anlegg. Informasjon, avvik og tiltak, verne- og sikkerhetsarbeid, opplæring
- 23e. Aktivitetsstyrende håndbok for VA-anlegg. HMS ved vannbehandlingsanlegg
- 23f. Aktivitetsstyrende håndbok for VA-anlegg. HMS ved avløpsrenseanlegg
- 23g. Interkontroll for VA-anlegg. Eksempel på driftsinstruks Oltedalen kloakkrenseanlegg
- 23h. Internkontroll for VA-anlegg. Eksempel på driftsinstruks Smøla vannverk
- 23i. Internkontroll for VA-anlegg. Internkontroll for VA-transportsystemet. Eksempel fra Nedre Eiker kommune
24. NRV-prosjekt. Korrosjonskontroll ved vannbehandling med mikronisert marmor
25. Mal for prosessoppfølging av anlegg for stabilisering og hygienisering av slam
26. Installering av gassmotor for strømproduksjon ved rensanlegg
27. Mottak og behandling av avvannet råslam ved rensanlegg som hygieniserer og stabiliserer slam i væskeform
28. Slam på grøntarealer. Erfaringer fra et demonstrasjonsprosjekt
29. Regnvannsoverløp
30. Utvikling og uttesting av datasystem for informasjonsflyt i VA-sektoren (*Utgått*)
31. PRO-VA, Brukerklubb for prosess-styresystemer, drift- og fjernkontroll for VA-anlegg. Oversikt pr.1993. Leverandører, produkter, konsulenter (*Utgått*)
32. Bruk av statiske metoder (kjemometri) for å finne sammenhenger i analyseresultater for avløpsvann
33. Evaluering av enkle rensemetoder. Slamavskillere
34. Evaluering av enkle rensemetoder. Siler/finnister
35. Kravspesifikasjon og kontrollprogram for VA-kjemikalier (*Utgått*)
36. Filter som hygienisk barriere
37. EU/EØS, konsekvenser for Norges vannforsyning
38. NORVAR-prosjekter 1992/93 (*Utgått*)
39. Implementering av EDB-basert vedlikeholdssystem. Erfaringer fra referanseprosjekt knyttet til pilot-prosjekt ved Bekkelaget rensanlegg (*Utgått*)
40. Driftsassistanter for avløp. Utredning om rolle og funksjon fremover
41. Metri-tel. Kommunikasjonsmedium for VA-installasjoner. Erfaringer fra prøveprosjekt i Sandefjord kommune (*Utgått*)
42. Industriavløp til kommunalt nett. Evaluering av utførte industrikartleggingsprosjekt.
43. Korrosjonskontroll ved Hamar vannverk
44. Slam på grøntarealer. Erfaringer fra et demonstrasjonsprosjekt. Vekstsesongen 1994
45. Forsøk med forfelling og felling i 2 trinn med polyaluminium-klorid høsten 1993 Kartlegging av slam- slamvannsstrømmer med og uten forfelling 1993-94
46. Renovering av avløpsledninger. Retningslinjer for dokumentasjon og kvalitetskontroll
47. Strategidokument for industrikontroll
48. NORVAR og miljøteknologi. Forprosjekt
49. Grunnundersøkelser for infiltrasjon - små avløpsanlegg. Forundersøkelse, områdebefaring og detaljundersøkelse ved planlegging og separate avløpsanlegg (*Erstattet av 178/10*)
50. Rørinspeksjon i avløpsledninger. Rapporteringshåndbok (*Erstattet av 145/05*)
51. Slambehandling
52. Bruk av slam i jordbruket
53. Bruk av slam på grøntarealer
54. Rørinspeksjon av avløpsledninger. Veileder (*Erstattet av 145/05*)
55. Vannbehandling og innvendig korrosjonskontroll i vannledninger
56. Vannforsyning til næringsmiddelindustrien. Krav til kvalitet. Vannverkenes erstatningsansvar ved svikt i vannleveransen
57. Trykkreduksjon. Håndbok og veileder
58. Karbonatisering på alkaliske filter
59. Veileder ved utarbeidelse av prosessgarantier
60. Avløp fra bilvaskeanlegg til kommunalt rensanlegg
61. Veileder i planlegging av fornyelse av vannledningsnett
62. Veileder i planlegging av spyling og pluggkjøring av vannledningsnett
63. Mal for godkjenning av vannverk
64. Driftserfaringer fra anlegg for stabilisering og hygienisering av slam i Norge
65. Forslag til veileder for fettavskillere til kommunalt avløpsnett
66. EØS-regelverket brukt på anskaffelser i VA-sektoren
67. Filter som hygienisk barriere - fase 3
68. Korrosjonskontroll ved Stange vannverk
69. Evaluering av enkle rensemetoder, fase 2. Siler/finnister
70. Evaluering av enkle rensemetoder, fase 2. Store slamavskillere samt underlag for veileder
71. Evaluering av enkle rensemetoder, fase 3. Veileder for valg av rensemetode ved utslipp til gode sjøresipienter
72. Utviklingstrekk og utfordringer innen VA-teknikken. Sammenstilling av resultatet fra arbeidet i NORVARs gruppe for langtidsplanlegging i VA-sektoren
73. Etablering av NORVARs VA-infotorg. Bruk av internett som kommunikasjonsverktøy (*Utgått*)
74. Informasjon fra NORVARs faggruppe for EDB og IT. Spesialrapport - 5. Utgave Beskrivelse av 34 EDB-programmer/Moduler for bruk i VA-teknikken (*Erstattet av 133/03*)
75. NORVARs faggruppe for EDB og IT. IT-strategi i VA-sektoren. (*Erstattet av 133/03*)
76. Dataflyt-klassifisering av avløpsledninger. (*Erstattet av 150/07*)
77. Alternative områder for bruk av slam utenom jordbruket. Forprosjekt
78. Alternative behandlingsmetoder for fettslam fra fettavskillere
79. Informasjonssystem fordrikkevann, forprosjekt
80. Sjekkliste/veiledninger for prosjektering og utførelse av VA-hoved og stikkledninger - sanitærinstallasjoner
81. Veileder. Kontrahering av VA-tekniske prosessanlegg i totalentreprise
82. Veileder for prøvetaking av avløpsvann
83. Rørinspeksjon med videokamera. Veiledning/rapportering (*Erstattet av 145/05*)
84. Forfall og fornyelse av ledningsnett
85. Effektiv partikkelseparasjon innen avløpsteknikken
86. Behandling og disponering av vannverksslam. Forprosjekt
87. Kalsiumkarbonatfiltre for korrosjonskontroll. Utprøving av forskjellige marmormasser
88. Vannglass som korrosjonsinhibitor. Resultater fra pilotforsøk i Orkdal kommune
89. VA-ledningsanlegg etter revidert plan- og bygningslov
90. Actiflo-prosjektet ved Flesland ra
91. Vurdering av "slamfabrikk" for Østfold
92. Informasjon om VA-sektoren - forprosjekt
93. Videreutvikling av NORVAR. Resultatet av strategisk prosess 1997/98
94. Nettverksamarbeid mellom NORVAR, driftsassistanter og kommuner
95. Veileder for valg av riktige sensorer og måleutstyr i VA-teknikken
96. Rist- og silgods - karakterisering, behandlings- og disponeringsløsninger
97. Slamforbråning (VA-forsk 1999-11). (Samarbeidsprosjekt med VAV)
98. Kvalitetssystemer for VA-ledninger. Mal for prosessen for å komme fram til kvalitetssystem som tilfredsstiller kravene i revidert plan- og bygningslov
99. Veiledning i dokumentasjon av utslipp
100. Kvalitet, service og pris på kommunale vann- og avløpstjenester
101. Status og strategi for VA-opplæringen
102. Oppsummering av resultater og erfaringer fra forsøk og drift av nitrogenfjerning ved norske avløpsrenseanlegg

103. Returstrømmer i renseanlegg. Karakterisering og håndtering
 104. Nordisk konferanse om nitrogenfjerning og biologisk fosforfjerning 1999
 105. Sjekkliste plan- og byggeprosess for silanlegg
 106. Effektiv bruk av driftsinformasjon på renseanlegg/mal for rapportering
 107. Utslipp fra mindre avløpsanlegg. Teknisk veiledning. Foreløpig utgave
 108. Data for dokumentasjon av VA-sektorens infrastruktur og resultater
 109. Resultatindikatorer som styringsverktøy for VA-ledelsen
 110. Veileder i konkurranseutsetting. Avtaler for drift og vedlikehold av VA-anlegg
 111. Eksempel på driftsinstruks for silanlegg. Cap Clara i Molde kommune
 112. Erfaringer med nye renseløsninger for mindre utslipp
 113. Nødvendig kompetanse for drift av avløpsrenseanlegg. Læreplan for driftsoperatør avløp
 114. Nødvendig kompetanse for drift av vannbehandlingsanlegg. Læreplan for driftsoperatør vann
 115. Pumping av avløpsslam. Pumpetyper, erfaringer og tikk
 116. Scenarier for VA-sektoren år 2010
 117. VA-juss. Etablering og drift av vann- og avløpsverk sett fra juridisk synsvinkel (*Erstattet av 134/03*)
 118. Veiledning for kontrahering av rådgivnings- og prosjekteringstjenester innen VAR- teknikk (*Erstattet av 138/04*)
 119. Omstruktureringer i VA-sektoren i Norge En kartlegging og sammenstilling
 120. Strategi for norske vann- og avløpsverk. Rapport fra strategiprosess 2000/2001
 121. Kjøkkenavfallskverner for håndtering av matavfall. Erfaringer og vurderinger
 122. Prosessen ved utarbeidelse av miljømål for vannforekomster. Erfaringer og råd fra noen kommuner
 123. Utslipp fra mindre avløpsanlegg. Veiledning for utarbeidelse av lokale forskrifter
 124. Nødvendig kompetanse for legging av VA-ledninger. Læreplan for ADK 1
 125. Mal for forenklet VA-norm
 126. Organisering og effektivisering av VA-sektoren. En mulighetsstudie
 127. Vassdragsforbund for Mjøsa og tilløpselvene - en samarbeidsmodell
 128. Bruk av resultatindikatorer og benchmarking i effektivitetsmåling av kommunale VA-virksomheter. Erfaringer og anbefalinger fra et prøveprosjekt
 129. Rørinspeksjon med videokamera. Veiledning/rapportering hovedledninger
 130. Gjenanskaffelseskostnadene for norske VA-anlegg
 131. Effektivisering av avløpssektoren
 132. Forslag til nytt system for prosjektvirksomheten i NORVAR
 133. IT-strategi for VA-sektoren. Veiledning
 134. VA-JUS. Etablering og drift av vann- og avløpsverk sett fra juridisk synsvinkel (*Oppdateres årlig på www.norskvann.no*)
 135. Vannledningsrør i Norge. Historisk utvikling. 26 dimensjonstabeller
 136. Hygienisk barrierer og kritiske punkter i vannforsyningen: Hva har gått galt?
 137. Veiledning i bygging og drift av drikkevannsbasseng (*erstattet av 181/2011*)
 138. Veiledning for kontrahering av rådgivnings- og prosjekteringstjenester innen VAR-teknikk. Revidert utgave
 139. Erfaringar med klorering og UV-stråling av drikkevatt
 140. NORVARs videre arbeid med slam. Strategisk plan for prosjektvirksomhet, informasjon og kommunikasjon. Forprosjekt
 141. Trenger Norge en VA-lov? Drøfting av behovet for en egen sektorlov for vann og avløp
 142. NORVARs benchmarkingsprosjekt 2004 Presentasjon av målesystem og resultater for 2003 ed analyse av datamaterialet
 143. Kartlegging av mulig helserisiko for abonnenter berørt av trykkløst vannledning ved arbeid på ledningsnettet
 144. Veiledning i overvannshåndtering (*Erstattet av 162/08*)
 145. Inspeksjonsmanual for avløpssystemer. Del 1 – Ledninger
 146. Bærekraftig vedlikehold. Betrakninger av utvalgte problemstillinger knyttet til langsiktig forvaltning av vannledningsnett
 147. Optimal desinfeksjonspraksis for drikkevann
 148. Veiledning i utarbeidelse av prøvetakingsprogrammer for drikkevann
 149. Tilførsel av industrielt avløpsvann til kommunalt nett. Veiledning
 150. Dataflyt – Klassifisering av avløpsledninger
 151. Veiledning for vedlikeholdssystemer (FDV)
 152. Veiledning for anskaffelse av driftskontrollsystemer i VA-sektoren
 153. Norm for symboler i driftskontrollsystemer for VA-sektoren
 154. Norm for tagkoding i VA-anlegg
 155. Norm for merking og FDV-dokumentasjon i VA-sektoren
 156. Veiledning for oljeutskilleranlegg
 157. Organiske miljøgifter i norsk avløpsslam. Resultater fra undersøkelsen i 2006/07
 158. Termoplastrør i Norge – før og nå
 159. Håndbok i kildesporing i avløpssystemet
 160. Driftserfaringer med membranfiltrering
 161. Helsemessig sikkert vannledningsnett
 162. Veiledning i klimatilpasset overvannshåndtering
 163. Veiledning for innhenting og evaluering av tilbud på analyseoppdrag
 164. Veiledning for UV-desinfeksjon av drikkevann
 165. Innsamlingsverktøy for vedlikeholdsdata
 166. Tiltak for å bedre fosforfjerningen på kjemiske renseanlegg
 167. Veiledning for kjøp av VA-kjemikalier
 168. Veiledning for dimensjonering av avløpsrenseanlegg
 169. Optimal desinfeksjonspraksis fase 2
 170. Veileder til god desinfeksjonspraksis
 171. Erfaringer med lekkasjekontroll
 172. Trykktap i avløpsnett
 173. Veiledning for bruk av støpejernsrør
 174. Hygienisering av avløpsslam. Langtidslagring og enkel rankekompostering. Resultater fra 3 års valideringstesting
 175. Vann og avløp for nye i bransjen – læreplan E-læring og samlinger
 176. Statlige gebyrer og avgifter på de kommunale VAR-tjenestene
 177. Drikkevannskvalitet og kommende utfordringer – problemoversikt og status
 178. Grunnundersøkelser for infiltrasjon – mindre avløpsanlegg
 179. Veiledning i utarbeidelse av kommunale gebyrforskrifter for vann og avløp
 180. Fjernavlesning av vannmålere
 181. Veiledning i bygging og drift av drikkevannsbasseng
 182. Prøvetaking av avløpsvann og slam
 183. Veiledning om regulering av VA-tjenester til næringsmiddelindustri
 184. Tilsyn med utslipp fra avløpsanlegg innen kommunens myndighetsområde
 185. Fett i avløpsnett. Kartlegging og tiltaksforslag
 186. Veiledning i omorganisering av andelsvannverk til samvirkeforetak
 187. Kommunal overtakelse av vannverk organisert som andelslag eller samvirkeforetak
- Rapportserie B:
- B1: Effektive VA-organisasjoner og tilfredse brukere. Forprosjekt
 - B2: PressurePuls for deteksjon av lekkasje på vannledninger.
 - B3: Kvalitetsheving av nye VA-ledningsanlegg. Kartlegging og tiltaksforslag
 - B4: Vannkvalitet i ledningsnett – Problemoversikt og status. Forprosjekt.
 - B5: Utslipp fra bilvaskehaller
 - B6: Kommunikasjonsstrategi for NORVAR og norske vann og avløpsverk
 - B7: Sandnesmodellen. Eksempel på system for kommunikasjon og virksomhetsstyring
 - B8: Forprosjekt energinettverk i VA-sektoren
 - B9: Utvikling av et system for spørreundersøkelser blant VA-kundene
 - B10: Vannkilden som hygienisk barriere
 - B11: Økonomiske forhold i interkommunalt VA-samarbeid – praksis og kjøreregler
 - B12: Drikkevatt i media
 - B13: Silslam – mengder, behandlingsløsninger og bruksområder. Forprosjekt.
 - B14: Klimatilpasningstiltak i VA-sektoren - forprosjekt
 - B15: Vannforskriftens økonomiske konsekvenser for kommunesektoren og avløpsanleggene
 - B16: Veiledning for kartlegging av energibruk VA-sektoren
- Rapportserie C:
- C1: Sårbarhet i vannforsyningen
 - C2: Stoff for stoff – kilde for kilde. Kvikksølv i avløpsnettet
 - C3: Samarbeid om økt bruk av avløpsslam på grøntarealer
 - C4: Effekter av bruk av matavfallskverner på ledningsnett, renseanlegg og avfallsbehandling
 - C5: Økt sikkerhet og beredskap i vannforsyningen - veiledning
 - C6: I veien for hverandre - Samordning av rør og kabler i veigrunnen
 - C7: Forvaltningspraksis ved norsk damsikkerhet

De mest aktuelle rapportene ligger som PDF-filer på www.norskvann.no

- 💧 Norsk Vann er en ikke-kommersiell interesseorganisasjon for vann- og avløpssektoren (VA-sektoren). Organisasjonen skal bidra til å oppfylle visjonen om rent vann ved å sikre VA-sektoren funksjonelle rammevilkår og legge til rette for kunnskapsutvikling og kunnskapsdeling.
- 💧 Norsk Vann eies av norske kommuner, kommunalt eide VA-selskaper, kommunenes driftsassistanser for VA og noen private andelsvannverk. Norsk Vann representerer ca 360 kommuner med over 95 % av landets innbyggere. Virksomheten finansieres i hovedsak gjennom kontingenter fra medlemmene.
- 💧 Norsk Vann styres av eierne gjennom årsmøtet og av et styre sammensatt av representanter fra eierne.

- 💧 I Norsk Vanns prosjektsystem gjennomføres hvert år prosjekter for ca. 6 mill. kroner
- 💧 Det er praktiske og aktuelle spørsmål innenfor vann- og avløp som utredes
- 💧 Deltakerne foreslår prosjekter, styrer gjennomføringen og får full tilgang til alle resultater

